

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту
доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0711 - ОПз
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми Оподаткування
(код і назва освітньої програми)

В. С. Люсін

(ініціали та прізвище)

Керівник зав. кафедрою ОАОА, д.е.н., професор
Меліхова Т.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент професор кафедри ОАОА, д.е.н.,
професор Макаренко А. П.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

*До запису
М.П.*

Запоріжжя
2022

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ**

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту

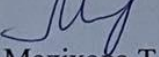
Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва)

Освітня програма Оподаткування

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри Меліхова Т.О.
«07» 06 2022 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)**

Люсіна Володимира Сергійовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес» керівник роботи Меліхова Тетяна Олегівна, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом ЗНУ від «02» червня 2022 року № 598-с

2. Строк подання студентом роботи 01.12.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних вчених економістів, періодична література, інтернет-ресурси, дані обліку і звітності

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1 Теоретичні основи оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції

2 Оподаткування та облік доходів від реалізація продукції та фінансовий аналіз ДП «Івченко-Прогрес»

3 Пропозиції щодо удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Порядок обліку доходів з НП(С)БО 15 «Дохід». 2. Умови визнання доходу.

3. Рахунок 70 «Доходи від реалізації». 4. Журнал господарських операцій.

5. Динаміка показників власного капіталу. 6. Форма робочого документа аудитора. 7. Запропоновані відомості обліку. 8-9. Запропоновані робочі документи аудитора.

6. Консультанти розділів роботи

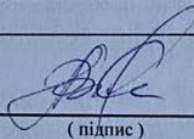
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Меліхова Т.О., зав. кафедрою ОАОА, д.е.н., професор	07.06.2022 <i>М</i>	10.09.2022 <i>М</i>
2	Меліхова Т.О., зав. кафедрою ОАОА, д.е.н., професор	07.06.2022 <i>М</i>	15.10.2022 <i>М</i>
3	Меліхова Т.О., зав. кафедрою ОАОА, д.е.н., професор	07.06.2022 <i>М</i>	28.11.2022 <i>М</i>

7. Дата видачі завдання 07.06.2022р.

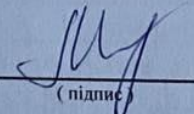
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1	Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень	Червень 2022р.	Викон
2	Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження	Липень-серпень 2022р.	Викон
3	Робота над 1 розділом	Вересень 2022р.	Викон
4	Робота над 2 розділом	Жовтень 2022р.	Викон
5	Робота над 3 розділом	Листопад 2022р.	Викон
6	Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді	Листопад 2022р.	Викон
7	Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій	Листопад 2022р.	Викон
8	Попередній захист роботи	Грудень 2022р.	Викон
9	Нормоконтроль	Грудень 2022р.	Викон
10	Підготовка остаточного варіанту роботи, автореферату, презентаційного матеріалу, доповіді	Грудень 2022р.	Викон
11	Захист роботи	Грудень 2022р.	Викон

Студент

(підпис)
В. С. Люсін
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)
Т.О. Меліхова
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)
Ю.С. Синиця
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Люсін В. С. Удосконалення оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування, науковий керівник Меліхова Т.О. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні, кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2022.

Досліджено теоретичні основи оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції. Показано оподаткування та облік доходів від реалізації продукції ДП «Івченко-Прогрес». Проведено фінансовий аналіз ДП «Івченко-Прогрес». Проведено внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес». Надано шляхи щодо удосконалення обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес».

Ключові слова: ДОХІД, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ, ВНУТРІШНІЙ АУДИТ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Liusin V. Improvement of taxation, accounting and internal audit of revenues from the sale of finished products at SE «Ivchenko-Progres»

Qualification work for obtaining a master's degree in the specialty 071 - Accounting and taxation, supervisor Melikhova T.O. Zaporizhzhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebny, department of accounting, analysis, taxation and audit, 2022.

The theoretical foundations of taxation, accounting and internal audit of income from product sales have been studied. Taxation and accounting of income from the sale of products of SE «Ivchenko-Progres» is shown. A financial analysis of SE «Ivchenko-Progres» was carried out. An internal audit of revenues from the

sale of finished products at SE «Ivchenko-Progres» was conducted. Ways to improve the accounting and internal audit of revenues from the sale of finished products at SE «Ivchenko-Progress» are provided.

Keywords: INCOME, ACCOUNTING, TAXATION, INTERNAL AUDIT, FINANCIAL ANALYSIS, IMPROVEMENT

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ	11
1.1 Концептуальні основи обліку доходів	11
1.2 Облік та оподаткування доходів від реалізації	22
1.3 Внутрішній аудит доходів від реалізації	40
2 ОПОДАТКУВАННЯ ТА ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДП «ІВЧЕНКО-ПРОГРЕС»	46
2.1 Загальна характеристика ДП «Івченко-Прогрес»	46
2.2 Оподаткування та облік доходів від реалізація продукції ДП «Івченко-Прогрес»	57
2.3 Фінансовий аналіз ДП «Івченко-Прогрес»	67
3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ДП «ІВЧЕНКО-ПРОГРЕС»	98
3.1 Внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»	98
3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку і оподаткування доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»	110
3.3 Шляхи внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»	112
ВИСНОВКИ	121
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	124

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В воєнний час багато підприємств втратили свої економічні зв'язки з постійними покупцями, працівникам важко працювати з довійськовою продуктивністю при постійних тривогах, обстрілах, прильотах ракет, руйнуванню приміщень та періодичного відключення світла. Існує загроза небезпеки доставки непошкодженої продукції дорогами країни, а також виникли часті затримки оплати покупців за раніше відвантажену продукцію. Отже, тема дослідження дуже актуальна, оскільки від правильності оподаткування, ведення обліку, проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції залежить здійснення своєчасного податкового планування для прийняття управлінських рішень.

Розгляду питань оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції сприяли роботи наступних вчених: Бондаря В.П., Бутинця Ф.Ф., Гордієнка Н.І., Кулаковської Л.П., Макаренка А.П., Меліхової Т.О., Усача Б.Ф., та інших.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0120U105606). Автором запропоновано вдосконалення оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції.

Мета та завдання роботи. Метою магістерської роботи є розробка пропозиції щодо удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес».

Реалізація мети роботи зумовила необхідність виявлення і розв'язання наступного комплексу завдань:

- дослідити теоретичні основи обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції;
- показати обліку та оподаткування доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»;
- провести фінансовий аналіз на ДП «Івченко-Прогрес»;
- провести внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»;
- надати шляхи щодо удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес».

Об'єктом дослідження є процес обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес».

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи щодо обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції.

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку, оподаткування і звітності на ДП «Івченко-Прогрес».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в:

Запропоновано методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції на підприємствах, що на відміну від існуючих включають: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудитору охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації продукції на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

Для покращення оподаткування та обліку доходів від реалізації продукції розроблено наступні бланки, а саме відомості: відображення

концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації продукції, оподаткування доходів від реалізації продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення обліку доходів від реалізації продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність ДП «Івченко-Прогрес» (ТОВ «Аква-Імперія»), що дозволить підвищити ефективність на підприємстві (довідка про впровадження № ___ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: групування (типологічний та аналітичний), порівняння, балансовий метод, абсолютних, середніх та відносних величин, прийоми елімінування (для виявлення впливу певних факторів на динаміку окремих показників фінансової звітності), графічні методи.

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на Міжнародній науково-практичній конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Перспективи сталого розвитку в умовах глобалізації в економічному, управлінському та інженерному аспектах», доповідь на тему «Оподаткування, облік та внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції», м. Запоріжжя 03-04 листопада 2022 р.

Основні пропозиції автора щодо удосконалення методики обліку, оподаткування та внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес» знайшли відображення у статті:

Максименко О.В., Макаренко А.П. Удосконалення оподаткування, організації обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів для

підвищення ефективності податкового планування на підприємстві. *Агросвіт*. 2022. № 22.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на ___ сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі ___ рисунки та ___ таблиць. Робота містить ___ додатків. Список використаних джерел складається із ___ найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1 Концептуальні основи обліку доходів

Одним із шляхів гармонізації є поступове запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) до облікової практики окремих категорій суб'єктів господарювання. Методологічні основи обліку доходів і відображення їх у звітності визначаються МСФЗ 18 «Дохід» і НП(С)БО 15 «Дохід». Порівняння основних положень зазначених стандартів свідчить про наявність багатьох спільних моментів. Це, насамперед, стосується критеріїв визнання доходу, класифікації доходів за видами діяльності, оцінки доходів, порядку відображення у звітності тощо. Разом із тим, між цими стандартами існують відмінності, які відображені в таблиці 1.1 [20].

Таблиця 1.1 – Порівняння міжнародного та національного стандартів з обліку доходів

Ознака	НП(С)БО 15 «Дохід»	МСБО 18 «Дохід»
1	2	3
Поняття доходу	Не розглядається. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу	Дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає у ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу
Не визнаються доходами	<p>Доходами не визнаються: сума податків і обов'язкових платежів, які підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів; суми доходів за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь клієнта, принципала, тощо</p> <p>Також не визнаються доходами: суми попередньої оплати, авансів у рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг); сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором; надходження від первинного розміщення цінних паперів</p>	Не розглядаються

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Оцінка доходу	Дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, які отримані або підлягають отриманню	Сума доходів оцінюється за справедливою вартістю отриманою компенсації або компенсації, яка має бути отримана з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки чи знижки з обсягу, що надається підприємством
Класифікація доходів	Доходи класифікуються за такими групами: А) дохід (виручка) від реалізації продукції; Б) чистий дохід від реалізації продукції; В) інші операційні доходи; Г) фінансові доходи; Д) інші доходи. Окрема увага приділяється визнанню доходів цільового фінансування.	Передбачає наступні види доходів: А) дохід від реалізації товарів; Б) дохід від надання послуг; В) відсотки, роялті, дивіденди. Якщо підприємство залишає тільки незначний ризик володіння, операція вважається реалізацією і дохід визнається

Порядок обліку доходів від реалізації згідно з НП(С)БО 15 «Дохід» наведено на рисунку 1.1 [72].

Рисунок 1.1 – Порядок обліку доходів від реалізації згідно з НП(С)БО 15 «Дохід»

Порядок обліку доходів від реалізації за МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами» наведено на рисунку 1.2 [67].

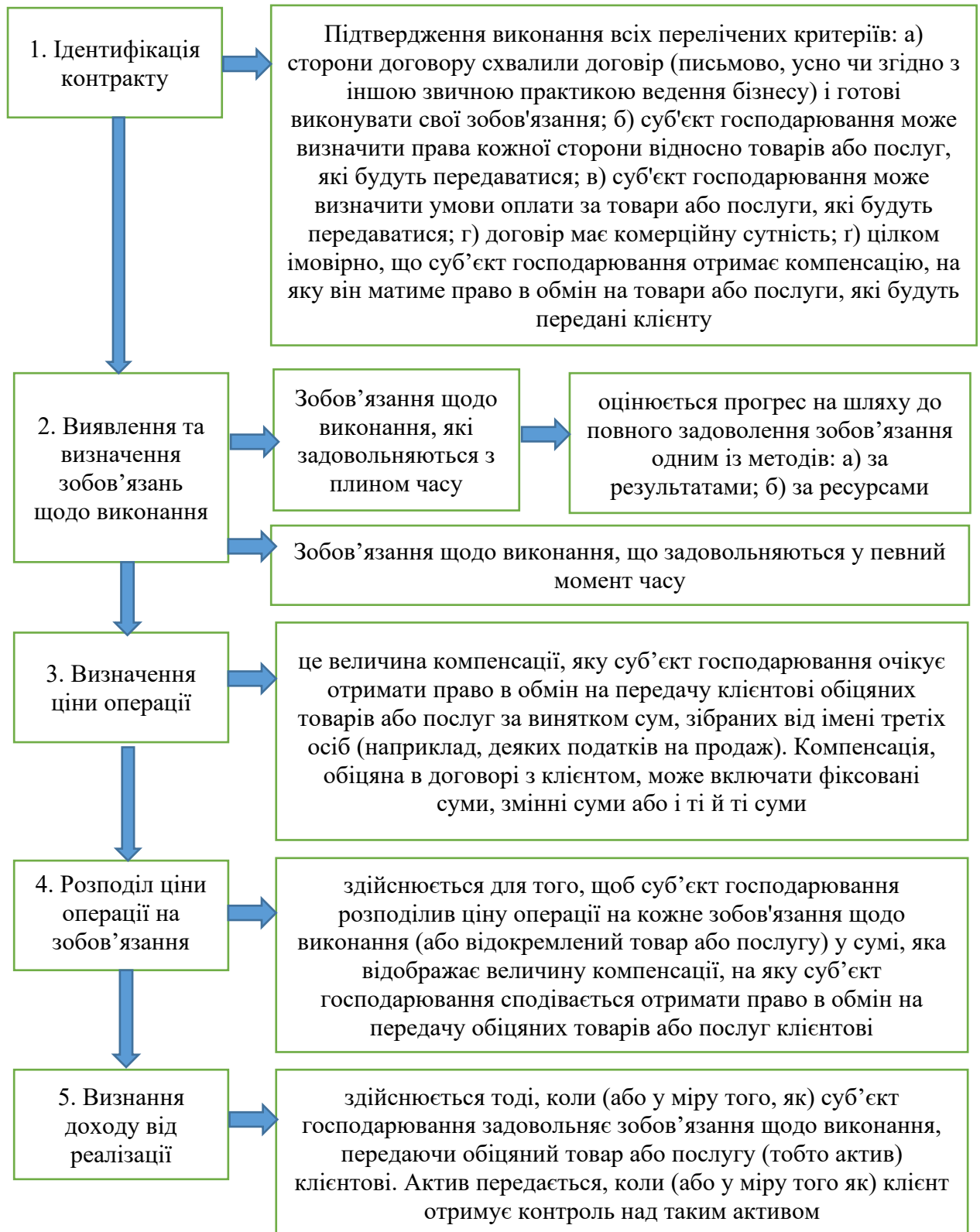

Рисунок 1.2 – Порядок обліку доходів від реалізації за МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами»

Термінологічний апарат щодо обліку доходів за національними та міжнародними стандартами наведено у таблиці 1.2 [37].

Таблиця 1.2 – Термінологічний апарат щодо обліку доходів за національними та міжнародними стандартами

МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів з клієнтами» [8]	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [12]
Дохід (income) – збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі надходжень або поліпшення активів, або зменшення зобов'язань, що веде до збільшення власного капіталу, крім збільшення власного капіталу, пов'язаного з отриманням внесків від учасників власного капіталу	Доходи – збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)
Дохід (revenue, виручка) – виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання	
Контрактний актив (contract asset) – право суб'єкта господарювання на компенсацію в обмін на товари або послуги, які суб'єкт господарювання передав клієнтові, якщо таке право зумовлене не плином часу, а іншими чинниками (наприклад, майбутніми результатами діяльності суб'єкта господарювання)	
Контрактне зобов'язання (contract liability) – зобов'язання суб'єкта господарювання передати товари або послуги клієнтові, за які суб'єкт господарювання отримав компенсацію (або настав строк сплати такої суми) від клієнта.	

Вагомими ознаками об'єктів обліку доходів підприємства вважаються такі:

- 1) доходи за видами діяльності (від звичайної (операційної, фінансової, інвестиційної та іншої) і надзвичайної діяльності);
- 2) доходи за структурними підрозділами (центрами відповідальності);
- 3) доходи за часом їхнього отримання (минулих періодів; поточні (доходи звітного періоду); майбутніх періодів);
- 4) доходи з позиції валових доходів (валові доходи; невалові доходи (не включені до валових доходів));
- 5) доходи за видами реалізованих товарів і продукції;
- 6) доходи за видами виконаних робіт і наданих послуг;

7) доходи від участі у фінансових операціях (дивіденди, відсотки, роялті);

8) доходи за повнотою оплати (повністю оплачені, частково неоплачені, неоплачені);

9) доходи щодо оподаткування (оподатковувані; неоподатковувані);

10) доходи за ступенем очікуваності (дуже очікувані, очікувані, малоочікувані, несподівані);

11) доходи за географічними сегментами (місцеві (регіональні); доходи, що надійшли з інших регіонів країни; з країн ближнього зарубіжжя; з країн ЄС; з інших країн Європи; з інших країн світу);

12) доходи за ознакою виду активу, що надійшов як дохід (вітчизняна, іноземна валюти, цінні папери, необоротні та оборотні активи, зменшення заборгованості перед кредитором тощо);

13) доходи за визнанням (визнані; невизнані);

14) доходи за значимістю (значні; середні; незначні);

15) доходи за рівнем законності (законні (офіційні); незаконні (неофіційні));

16) доходи за частотою отримання (одноразові; періодичні (багаторазові); постійні (щоденні) тощо) [22].

Класифікаційні ознаки доходів наведено у таблиці 1.3 [52].

Таблиця 1.3 – Класифікаційні ознаки доходів

1	Вид обліку (бухгалтерський – доходи; податковий – валові доходи)
1	2
2	Вид діяльності (дохід від звичайної діяльності: чистий дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)); інші операційні доходи; дохід від участі в капіталі; інші фінансові доходи; інші доходи відповідно до їхніх видів; дохід від надзвичайних подій: надзвичайні доходи за їхніми видами)
3	Можливість контролювати (контрольовані та неконтрольовані доходи)
4	Вплив на прийняття управлінських рішень (доходи, які беруться до уваги при розрахунках; доходи, які не беруться до уваги при розрахунках)

Продовження таблиці 1.3

1	2
5	Процес реалізації (доходи від реалізації активів та позареалізаційні доходи відповідно до їхніх видів)
6	Вид виробництва (доходи від основного виробництва; доходи допоміжних і підсобних виробництв за їхніми видами; доходи обслуговуючих господарств відповідно до їхніх видів)
7	Період формування доходу (дохід звітного і минулого періодів)
8	Плановість доходу (плановий та неплановий)
9	Структура доходу за будівельними контрактами (контрактна ціна, відхилення від конкретної ціни, претензії, заохочувальні виплати)
10	Ступінь оподаткування доходу (дохід (виручка) і чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг))
11	Вид доходу (дохід від реалізації): а) окремих видів оборотних активів, продукції, товарів; б) окремих видів робіт і послуг; в) окремих видів необоротних активів; від здавання окремих видів майна в оренду; від користування корпоративними правами на окремо взяті підприємства; від неповоротної фінансової допомоги окремих осіб; від курсових різниць за розрахунками з окремими дебіторами і кредиторами
12	Вплив інфляційних процесів (номінальний та реальні доходи)
13	Ступінь деталізації доходу (дохід від діяльності: а) робітника; б) бригади; в) цеху, дільниці; г) будівельної організації; д) ВАТ і ЗАТ, до яких належать будівельні організації; е) корпорацій; є) всіх підприємств будівельної галузі)
14	Періодичність доходу (дохід за: а) день; б) тиждень; в) декаду; г) місяць; д) квартал; е) рік)

Оскільки згідно з принципом нарахування та відповідності доходів і витрат який полягає в тому, що всі доходи й витрати відносять до звітного періоду, мають відображатися в обліку в цьому самому періоді незалежно від того, коли фактично були отримані чи сплачені кошти за ними. При цьому фінансовий результат звітного періоду визначається зіставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів [81].

Тому одночасно за класифікаційними ознаками витрат можна поділити їх на:

1) за економічним змістом (затрати на: а) засоби праці; б) предмети праці; в) живу працю);

- 2) за роллю в господарському процесі (чисті; додаткові (затрати на збереження, транспортування, доопрацювання));
- 3) за доцільністю (продуктивні, непродуктивні);
- 4) за календарними періодами (поточні, попередніх та майбутніх періодів);
- 5) за стадіями виробничого процесу (на закупівлю, зберігання та реалізацію);
- 6) за залежністю (залежні, незалежні);
- 7) за охопленими бізнес-планами (заплановані, незаплановані);
- 8) за охопленим нормуванням (нормовані, ненормовані);
- 9) за віднесенням на собівартість (відносяться на собівартість реалізації; на фінансові результати; відшкодовуються за рахунок інших джерел покриття);
- 10) за терміном планування (коротко- і довготермінові);
- 11) залежно від управлінських рішень (релевантні та нерелевантні);
- 12) залежно від періоду здійснення (вичерпані, невичерпані);
- 13) залежно від прийнятого рішення щодо завантаження потужностей (маржинальні, середні);
- 14) залежно від реальності здійснення (дійсні та можливі);
- 15) за ступенем опосередкування (загальні, середні);
- 16) за календарними періодами (поточні, одноразові);
- 17) за ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат (умовно-постійні, умовно-змінні);
- 18) залежно від потужності (обов'язкові, дискреційні);
- 19) за структурою (одноелементні, комплексні);
- 20) залежно від ефективності (ефективні, неефективні);
- 21) за складом (фактичні, планові (прогнозні));
- 22) за видами діяльності (витрати звичайної та надзвичайної діяльності);
- 23) щодо об'єкта оподаткування (валові, невалові; подвійного призначення) [18].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регламентується:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- НП(С)БО 15 «Дохід»;
- НП(С)БО 16 «Витрати» [51].

Відповідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» принципами, яких необхідно дотримуватись для обліку доходів і витрат є принцип нарахування, відповідності доходів і витрат, обачності (рис. 1.3) [29].

Рисунок 1.3 – Принцип обліку доходів і витрат

За принципом нарахування доходів та витрат, означає, що в обліку та фінансовій звітності відображається інформація не тільки про операції, за

якими відбувалася виплата або отримання грошових коштів, але й про зобов'язання сплатити грошові кошти в майбутньому або будуть отримані в майбутньому [80].

За принципом відповідності доходів і витрат, для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Дохід визнається як збільшення економічних вигод, які отримані або повинні бути отримані в результаті реалізації продукції, товарів, послуг інших активів, а також в результаті використання активів підприємства іншими сторонами (у вигляді процентів, дивідендів, роялті) [70].

Витрати визнаються витратами певного періоду (відповідно принципу відповідності) одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, такі витрати визнаються витратами того періоду, в якому вони були здійснені [41].

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати систематично розподіляються між відповідними періодами [58].

Для визнання доходів та відображення доходів в бухгалтерському обліку необхідно дотримуватися критеріїв визнання та умов відображення в обліку [30].

Критерії визнання застосовуються до кожної операції окремо, до окремих елементів однієї операції або двох чи більше операцій разом, якщо це впливає із суті такої господарської операції (операцій) [83].

Взаємозв'язок доходів та витрат від операційної діяльності наведені у таблиці 1.4 [63].

Балансова вартість валюти - вартість іноземної валюти, визначена за валютним курсом грошової одиниці України до іноземної валюти на дату здійснення господарської операції або на дату складання балансу [39].

Таблиця 1.4 – Взаємозв'язок доходів та витрат від операційної діяльності

	Доходи	Витрати
1	2	3
Норми	НП(С)БО 15 «Дохід» НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	НП(С)БО 16 «Витрати» НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
Визначення	Збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)	Зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).
Критерії визнання	Збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства)	Зменшення майбутніх економічних вигод, пов'язаних із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
	Оцінка доходу може бути достовірно визначена	Витрати можуть бути достовірно оцінені
Критерії не визнання	<ol style="list-style-type: none"> Сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетних фондів. Сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо. Сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг). Сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг). Сума задатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором. Надходження, що належать іншим особам. Надходження від первинного розміщення цінних паперів Сума балансової вартості валюти 	<ol style="list-style-type: none"> Платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо. Попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг. Погашення одержаних позик. Інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам, наведеним у пункті 6 цього Положення (стандарту). Витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Балансова вартість валюти.

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Групи доходів та витрат	<ul style="list-style-type: none"> - дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); - інші операційні доходи; - фінансові доходи; - інші доходи. 	<ul style="list-style-type: none"> - собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); - загальновиробничі витрати; - адміністративні витрати; - витрати на збут; - інші витрати операційної діяльності; - втрати від участі в капіталі; - фінансові витрати; - інші витрати.
Умови відображення в обліку	В момент виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів	Одночасно із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань
Звітність	Звіт про фінансові результати	
	Операційна діяльність підприємства	
	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Інші операційні витрати	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) Адміністративні витрати Витрати на збут Інші операційні витрати
	Інша діяльність підприємства	
	Інші фінансові доходи Дохід від участі в капіталі Інші доходи	Фінансові витрати; Витрати від участі в капіталі Інші витрати
	-	Витрати за податком на прибуток

Для відображення в бухгалтерському обліку та складання Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) господарських операцій та процесів, які пов'язані з отриманням доходів поділяються за видами діяльності [25].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» надають визначення видів діяльності, що наведено у таблиці 1.5 [48].

Таблиця 1.5 – Види діяльності

Вид діяльності	Характеристика
Звичайна діяльність	Будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення
Операційна діяльність	Основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю
Основна діяльність	Операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу
Фінансова діяльність	Діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства
Інвестиційна діяльність	Придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів

1.2 Облік та оподаткування доходів від реалізації

Планом рахунків передбачено для обліку доходів призначено 7 клас рахунків «Доходи і результати діяльності», а для обліку витрат - 9 клас «Витрати діяльності» (таблиця 1.6) [21].

Рахунки 7-го класу відображають стан доходів за звітний період, тобто накопичують інформацію про отримані доходи за звітний період [96].

Рахунки 7-го класу є:

- пасивними – за кредитом рахунків відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), які включаються в ціну продажу, за дебетом рахунків відображається щомісячне відображення суми непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), щорічне або щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 «Фінансові результати»;

- тимчасовими, що означає, що ці рахунки закриваються в кінці звітного періоду. Сальдо рахунків доходів закриваються через списання їх на рахунок 79 «Фінансові результати». Закривають рахунок щомісяця або по

закінченні звітнього періоду. Наступний звітний період рахунки доходів починають з нульового сальдо [69].

Відповідно п.8 НП(С)БО 15 «Дохід» дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов (таблиця 1.6) [27].

Таблиця 1.6 – Умови визнання доходу від реалізації продукції (товарів, інших активів)

Визнається	Не визнається
Покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив)	Якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість
Підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами)	
Сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена	
Є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені	

Для обліку доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг Планом рахунків передбачено рахунок 70 «Доходи від реалізації» наведено у таблиці 1.7 [49].

Таблиця 1.7 – Рахунок 70 «Доходи від реалізації»

Рахунок		Характеристика
№	Назва	
70	Доходи від реалізації	Призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, про доходи грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суми знижок, наданих покупцям, та інших вирахувань із доходу
Субрахунків 701-703 (доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг)		
Дебет		Кредит
- належна сума непрямих податків (акцизного податку, ПДВ та інших, передбачених законодавством) (у кореспонденції з субрахунком 705 «Перестраховання»);		збільшення (одержання) доходу
- результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях);		
- списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати»		

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» має субрахунки, які наведені у таблиці 1.8 [81].

Таблиця 1.8 – Субрахунки рахунку 70 «Доходи від реалізації»

Субрахунки		Характеристика	
№	Назва		
701	Дохід від реалізації готової продукції	узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції	
702	Дохід від реалізації товарів	підприємства торгівлі і інші установи узагальнюють інформацію про доходи від реалізації товарів	
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	підприємства і установи, які виконують роботи та надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг, зокрема, дохід від орендних платежів за оренду об'єктів, інвестиційної нерухомості, про результати зміни резервів незароблених премій	
704	Вирахування з доходу	за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентським і іншим аналогічним договорам на користь комітентів, принципалів; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернених покупцем продукції та товарів і інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу	
705	Перестраховання	Підприємства, які є страховиками узагальнюють інформацію про частку страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами перестраховання	
		Дебет	Кредит
		суми часток страхових платежів (страхових внесків, страхових премій)	частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що повертаються перестраховиками у разі дострокового припинення договору перестраховання
		Сальдо субрахунку щомісячно 705 списується (закривається) у кореспонденції із субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством [22].

Співвідношення рахунків для обліку витрат і доходів наведено у таблиці 1.9 [52].

Таблиця 1.9 – Співвідношення рахунків для обліку витрат і доходів

Рахунки витрат за Дебетом		Рахунки доходів за Кредитом	
№	Назва	№	Назва
90	Собівартість реалізації	70	Доходи від реалізації
91	Загальновиробничі витрати		
92	Адміністративні витрати		
93	Витрати на збут		
94	Інші витрати операційної діяльності	71	Інший операційний дохід
96	Втрати від участі в капіталі	72	Дохід від участі в капіталі
95	Фінансові витрати	73	Інші фінансові доходи
97	Інші витрати	74	Інші доходи
	-	76	Страхові платежі
98	Податок на прибуток		-
Закриття рахунків доходів і витрат щомісячно або після закінчення звітного року на рахунок 79 «Фінансові результати» (крім рахунку 91, який списується на рахунки 23 та 90)			

Класифікація рахунків доходів та витрат від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг у Плані рахунків наведено у таблиці 1.10 [45].

Таблиця 1.10 – Співвідношення доходів та витрат від реалізації

Рахунки доходів		Рахунки витрат	
№	Назва субрахунку	№	Назва субрахунку
701	Дохід від реалізації готової продукції	901	Собівартість реалізованої готової продукції
702	Дохід від реалізації товарів	902	Собівартість реалізованих товарів
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
705	Перестраховання	904	Страхові виплати

Відображення в обліку доходів та витрат від реалізації продукції, товарів наведено у таблиці 1.11 [33].

Таблиця 1.11 – Відображення в обліку доходів та витрат від реалізації продукції, товарів

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Реалізація готової продукції(перша подія – відвантаження продукції)		
1	Відвантажено покупцю готову продукцію	361	701
2	Відображення ПДВ	701	641
3	Відображення собівартості реалізації	901	26
	Реалізація готової продукції(перша подія – отримання попередньої оплати)		
1	Отримання попередньої оплати на поточний рахунок	311	681
2	Відображення ПДВ	643	641
3	Відвантаження попередньо оплаченої продукції	361	701
4	Відображення ПДВ	701	643
5	Списання собівартості готової продукції	901	26
6	Залік заборгованості	681	361
	Реалізація товарів у роздрібній торгівлі		
1	Відображення доходу від реалізації товарів	301	702
2	Відображення ПДВ	702	641
3	Списання суми торгової націнки на реалізовані товари (за розрахунками)	285	282
4	Списання собівартості товарів	902	282

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід [20].

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період [50].

Визначення, мета та структура Звіту про фінансові результати наведена на рисунку 1.4 [82].

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [97].

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [38].

Рисунок 1.4 – Визначення, мета та структура Звіту про фінансові результати

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати [24].

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати [71].

Сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками) [99].

Інший сукупний дохід – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства [78].

У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [94].

У фінансовому обліку чистий прибуток (збиток) формується від усіх видів діяльності та включає:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансовий результат від операційної діяльності – прибуток (збиток);
- фінансовий результат до оподаткування;
- прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування;
- чистий фінансовий результат – прибуток (збиток) [46].

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) непрямих податків та інших вирахувань з доходу [28].

Валовий прибуток (збиток) – це різниця між чистим доходом від реалізації та собівартістю реалізованої продукції [54].

Фінансовий результат від операційної діяльності – прибуток (збиток), який визначається різницею між валовим прибутком (збитком) разом з іншим операційним доходом та такими витратами як: адміністративні, на збут та іншими операційними [98].

Фінансовий результат до оподаткування визначається різницею між доходами від участі в капіталі та іншими фінансовими витратами [47].

Чистий прибуток (збиток), який визначається різницею між сумою фінансового результату до оподаткування, сумою витрат з податку на прибуток та прибутком (збитком) від припинення діяльності після оподаткування [77].

Визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) наведено на рисунку 1.5 [60].

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Валовий дохід (виручка)} \\ \text{від реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{ПДВ,} \\ \text{акцизний} \\ \text{податок, мито} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{l} \text{Чистий дохід (виручка)} \\ \text{від реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \end{array}}$$

Рисунок 1.5 – Визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Розрахунок валового прибутку (збитку) наведено на рисунку 1.6 [95].

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Чистий дохід (виручка)} \\ \text{від реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Собівартість} \\ \text{реалізованої продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{l} \text{Валовий} \\ \text{прибуток} \\ \text{(збиток)} \end{array}}$$

Рисунок 1.6 – Розрахунок валового прибутку (збитку)

Визначення фінансового результату від операційної діяльності – прибутку (збитку) наведено на рисунку 1.7 [32].

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Валовий} \\ \text{прибуток} \\ \text{(збиток)} \end{array}} + \boxed{\begin{array}{l} \text{Інші} \\ \text{операційні} \\ \text{доходи} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Адмініст-} \\ \text{ративні} \\ \text{витрати} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Витрати} \\ \text{на збут} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Інші} \\ \text{операційні} \\ \text{витрати} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{l} \text{Фінансовий результат від операційної діяльності – прибуток (збиток)} \end{array}}$$

Рисунок 1.7 – Визначення фінансового результату від операційної діяльності – прибутку (збитку)

Розрахунок і облік прибутку (збитку) до оподаткування наведено на рисунку 1.8 [31].

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Фінансовий результат від операційної діяльності – прибуток (збиток)} \end{array}} + (-) \boxed{\begin{array}{l} \text{Дохід} \\ \text{від} \\ \text{участі в} \\ \text{капіталі} \end{array}} + \boxed{\begin{array}{l} \text{Інші} \\ \text{фінан-} \\ \text{сові} \\ \text{доходи} \end{array}} + \boxed{\begin{array}{l} \text{Інші} \\ \text{доходи} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Фінан-} \\ \text{сові} \\ \text{витрати} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Витрати} \\ \text{від} \\ \text{участі в} \\ \text{капіталі} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{l} \text{Інші} \\ \text{витрати} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{l} \text{Фінансовий результат до оподаткування – прибуток (збиток)} \end{array}}$$

Рисунок 1.8 – Розрахунок і облік прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування

Визначення витрат з податку на прибуток наведено на рисунку 1.9 [19].

$$\boxed{\text{Витрати (дохід) з податку на прибуток}} = \boxed{\text{Фінансовий результат до оподаткування - прибуток}} \times \boxed{\text{Ставка податку на прибуток, \%}} \div \boxed{100\%}$$

Рисунок 1.9 – Визначення витрат з податку на прибуток

Порядок відображення прибутків та збитків у фінансовій звітності наведено у таблиці 1.12 [53].

Таблиця 1.12 – Порядок відображення прибутків та збитків у Звіті про фінансові результати

Стаття	Код рядка	Рахунок	Вид діяльності		
			4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	70	Основна діяльність	Операційна діяльність	Діяльність
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	90			
Валовий: прибуток + \leftarrow (ряд. 2000 – ряд. 2050) =	2090				
Збиток - \leftarrow	2095				
Інші операційні доходи	2120	71	Інша операційна діяльність		
Адміністративні витрати	2130	92			
Витрати на збут	2150	93			
Інші операційні витрати	2180	94			
Фінансовий результат від операційної діяльності: (ряд.2090 (-2095) + ряд.2120 – ряд.2130 - ряд.2150 - ряд.2180) =	2190				
прибуток + \leftarrow					
Збиток - \leftarrow	2195				
Дохід від участі в капіталі	2200	72	Фінансова діяльність	Інша діяльність	
Інші фінансові доходи	2220	73			
Інші доходи	2240	74	Інвестиційна діяльність		
Фінансові витрати	2250	95	Фінансова діяльність		
Втрати від участі в капіталі	2255	96			
Інші витрати	2270	97	Інвестиційна діяльність		
Фінансовий результат до оподаткування: (ряд.2190 (-2195) + ряд.2200 + ряд.2220 + ряд.2240 - ряд.2250 – ряд.2255 - ряд.2270) =	2290				
прибуток + \leftarrow					
Збиток - \leftarrow	2295				
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	98			

Продовження таблиці 1.12

1	2	3	4	5	6
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305				
Чистий фінансовий результат: (ряд.2290 (-2295) - ряд.2300 ± ряд.2305) = прибуток + ←	2350				
Збиток - ←	2355				

Декларацію з податку на прибуток подають платники, зазначені у п. 133.1 ПКУ, які одночасно з цим зобов'язані подавати квартальну декларацію:

– резиденти – СГ, які перебувають на загальній системі оподаткування і відповідно є платниками податку на прибуток. Квартальний податковий період мають платники, в яких річний дохід від будь-якої діяльності (за мінусом непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за попередній річний звітний період, перевищує 40 млн грн [34].

Загальні правила щодо заповнення декларації про прибуток:

- заповнюється у гривнях без копійок. Отже, просто перенести дані з фінансової звітності до декларації не можна – слід користуватися первинними даними без округлень (у звітності дані округлюються до тис. грн);

- у порожніх комірках прочерки ставимо тільки в паперовій версії декларації. Якщо декларація з податку на прибуток здається в електронній формі, то комірки залишаємо порожніми;

- до декларації подаємо усі потрібні додатки, які розкривають значення рядків і вказані у полі «Наявність додатків». При цьому рядок може бути й нульовим, наприклад коли податкові різниці на збільшення ФР дорівнюють таким на зменшення ФР: результат податкових різниць нульовий, ряд. 03РІ порожній (нульовий), але заповнений додаток РІ подаємо. Також подаємо фінансову звітність, яка є невід'ємним додатком декларації (Додаток ФЗ);

- у декларації заповнюється усі обов'язкові реквізити (їхній перелік є у п. 48.3 ПКУ і п. 48.4 ПКУ). Серед них інформація про додатки. Без такої

інформації податкова декларація недійсна й не пройде камеральну перевірку;

- заповнюється декларація виключно українською мовою. Це пряма вимога ч. 2 ст. 37 Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704. Виняток можливий лише для повного найменування нерезидента, місця знаходження нерезидента [91].

Початок заповнення декларації з ПП наступний:

- ставиться позначка, яка стосується типу декларації (поле 1): «звітна» – для звичайної декларації, яка подається вперше за звітний період; «звітна нова» – для декларації, яка подається через виявлену помилку, якщо строки подачі звітної декларації ще не закінчилися; «уточнююча» – це вже виправлення помилки, коли уже всі строк подачі декларації пройшов і треба виправити помилку вже минулого звітного періоду (кварталу, року). Також уточнюючу деескалацію подаємо при коригуванні за принципами трансфертного ціноутворення;

- проставляється рік, за який звітуємо, а також базовий звітний період для платника податку (поле 2): квартал чи рік. Також ставимо позначку «X» щодо періоду «рік»;

- у разі виправлення помилок через Додаток ВП вказуємо у полі 3 період, який виправляється. Для уточнюючої декларації поля 2 та 3 заповнюємо однаково;

- вноситься стандартні реквізити підприємства до полів 4-6 та 8 декларації. У полі 5 зазначаємо податковий номер. У полі 4 найменування платника ПП має бути повним;

- поле 7 використовується лише нерезидентами;

- у поле 8 заноситься дані щодо найменування податкової, до якої подаємо декларацію. У цьому полі мова йде лише про найменування, але можна додати також код та адресу податкового органу (як зроблено в нашому прикладі);

- поле 9 заповнюється лише ІСІ, вказуючи своє найменування;

- ставиться відмітку у полі 10, якщо декларація стосується особливих

ситуацій, наприклад, декларування єдиноподатниками нарахованого та утриманого податку на доходи нерезидентів. Також тут позначку ставлять сільськогосподарські товаровиробники, які обрали особливий податковий період «з 01 липня по 30 червня». Для звичайних платників ПП і сільськогосподарських підприємств зі звичайним річним періодом дане поле залишаємо порожнім [89].

Форма декларації з податку на прибуток була оновлена наказом Мінфіну наказу від 10.02.2022 р. № 58. Вперше для звітування оновлена форма була застосована за перше півріччя 2022 року. В основну частину декларації Наказом № 58 зокрема був доданий рядок 06.2 МПЗ «Податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання». Поява даного рядка та пов'язаного з ним додатка обумовлені змінами, які запрацювали з 01 січня 2022 року у п. 141.9 ПКУ з Закону від 30.11.2021 р. № 1914. Стосуються ці зміни тих платників податку, які мають визначати мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ), а саме: власники та орендарі земель, які віднесені до сільськогосподарських угідь; користувачі таких земельних ділянок на інших умовах, зокрема емфітевзису [42].

Алгоритм заповнення основної частини декларації з податку на прибуток наведено у таблиці 1.13 [93].

Таблиця 1.13 – Алгоритм заповнення основної частини декларації з податку на прибуток

Код рядка	Заповнення основної частини декларації з податку на прибуток
1	2
01	Для заповнення даного показника за основу беремо Звіт про фінансові результати (форма № 2 або спрощені форми № 2-м, № 2-мс, які використовуються суб'єктами малого підприємництва). Не забуваємо тільки, що декларація заповнюється у гривнях без копійок, а Звіт про фінансові результати – у тис. грн. Отже, використовуємо бухгалтерського обліку, які були основою для складання Звіту про фінансові результати (ще до заокруглень). Додаємо усі доходи, які одержувало підприємство за період: чистий дохід (виручка) від реалізації (ряд. 2000 форми № 2); інші операційні доходи (ряд. 2120 форми № 2); дохід від участі в капіталі (ряд. 2120 форми № 2); фінансові доходи (ряд. 2220 форми № 2); інші доходи (ряд. 2240 форми № 2).

Продовження таблиці 1.13

1	2
	<p>Про включення саме цих доходів зазначається й у листі ДФС у м. Києві від 16.03.2016 р. № 6300/10/26-15-12-05-11. Зокрема там згадується й про доходи від участі в капіталі. При використанні спрощеної фінзвітності для малих підприємств беремо ряд. 2280 форм № 2-м та 2-мс.</p> <p>Показник ряд. 01 Податкової декларації важливий тим, що по ньому визначається, чи застосовує підприємство при розрахунку об'єкта оподаткування податкові різниці чи ні (дохід більше чи менше 40 млн грн)</p>
02	<p>Використовуємо дані таких рядків Звіту про фінансові результати (до заокруглень):</p> <p>фінрезультат до оподаткування (звичайний звіт) – з ряд. 2290 форми № 2 (за наявності прибутку), з ряд. 2295 (за наявності збитку);</p> <p>фінрезультат до оподаткування (для малих підприємств) – з ряд. 2290 форм № 2-м, 2-мс.</p> <p>Якщо фінрезультат – прибуток, то дані записуємо з додатним значенням, якщо ж збиток – зліва ставимо знак мінус («-»)</p>
03 РІ	<p>Цифру беремо з останнього рядка Додатка РІ (вона може бути як зі знаком «+», так і зі знаком «-»). Даний рядок заповнюється лише тими підприємствами, які: коригують фінрезультат на податкові різниці за розділом III ПКУ (тобто це високодохідники з доходом більше 40 млн грн чи добровольці); переносять збитки минулих звітних періодів (пп. 140.4.2 розділу III ПКУ, ряд. 3.2.4 Додатка РІ). Це можуть бути й малодоходники. У такому разі ще й подаємо Додаток ПП, так як перенесення минулорічних збитків розглядається як податкова пільга (код «11020301»).</p> <p>Якщо немає податкових різниць, то ставимо прочерк (Додаток РІ у такому разі заповнювати не треба)</p>
3.1*	<p>Стосується лише тих, хто (1) інвестором зі значними інвестиціями та (2) має контрольовані операції. Наводиться сума перевищення ціни, визначеної за принципом «витагнутої руки», над договірною (контрактною) вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) по таким операціям</p>
3.2*	<p>Стосується лише тих, хто (1) інвестором зі значними інвестиціями та (2) має контрольовані операції. Наводиться сума перевищення договірної (контрактної) вартості придбаних товарів (робіт, послуг) над ціною, визначеною за принципом «витагнутої руки», при здійсненні таких операцій</p>
04*	<p>Рахуємо об'єкт оподаткування: ряд. 02 + ряд. 03 РІ + рядок 03.1 + рядок 03.2</p>
5 ПЗ	<p>Скоріше за все, залишаємо порожнім, так як даний рядок стосується небагатьох підприємств, а саме:</p> <p>підприємств/організацій ГО осіб з інвалідністю, якщо є їхньою повною власністю (п. 142.1 ПКУ);</p> <p>Чорнобильської АЕС (п. 142.2 ПКУ);</p> <p>підприємств літакобудування (п. 41 підрозд. 4 Перехідних положень ПКУ);</p> <p>учасників проекту «Укриття» (п. 142.3 ПКУ);</p> <p>зайнятих у реалізації проекту модернізації Бортницької станції очищення стічних вод (пп. «а» – «в» п. 9 підрозд. I Перехідних положень ПКУ).</p> <p>Для цих підприємств заповнюємо також Додаток ПЗ з розрахунком та вказанням підстави щодо застосування пільги. Також подаємо й «пільговий» Додаток ПП</p>
06	<p>Розраховуємо податок на прибуток. У загальному випадку це: (ряд. 04 – ряд. 05 ПЗ)×0,18. У більшості випадків співпадає зі значенням ряд. 04</p>

Продовження таблиці 1.13

1	2
06.1 КІК	Даний рядок заповнюють ті платники податку, які мають контрольовані іноземні компанії (КІК)
06.2 ПЗ	Зазначаємо податок на прибуток, який порахований у вигляді мінімального податкового зобов'язання з додатку МПЗ. Стосується власників, орендарів та інших користувачів земельних ділянок сільськогосподарського призначення (пп. 14.1.1142 ПКУ та п. 141.9 ПКУ)
07.1 07.2 08	Заповнюють лише страховики. Вони визначають ПП них на основі доходу, а не прибутку. При чому за особливими ставками 3% та 0% (п. 141.1 ПКУ, пп. 136.2.1 ПКУ)
09	Заповнюють лише платники ПП, які займаються діяльністю з випуску та проведення лотерей. У 2021 році вони сплачують податок з доходу 30% (п. 48 підрозд. 4 Перехідних положень ПКУ)
09.1 09.1.1 09.1.2 09.2 10, 11	Заповнюють лише платники податків, які займаються азартними іграми. Вони сплачують податок з доходу 10% (пп. 136.4.1 ПКУ). З 13.08.2020 р. діє Закон «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14.07.2020 № 768
12 13	Заповнюють підприємства, які займаються букмекерською діяльністю. Податок розраховується не з прибутку, а з доходу. Ставка – 18% з доходу (пп. 136.4.2 ПКУ)
14 15	Заповнюють лише підприємства, які займаються азартними іграми або букмекерською діяльністю
16 ЗП	Заповнюємо, якщо сплачували авансові внески з ПП по дивідендах у минулих звітних періодах або сплачували ПП закордоном у країнах, з якими підписані угоди про уникнення подвійного оподаткування. В основі розрахунку – Додаток ЗП, з якого й беремо відповідну суму. Вона зменшує нарахований ПП. Наводимо її тут без знаку «-». Якщо ж сплачували дивіденди у звітному періоді, то складаємо ще й Додаток АВ
17	Заповнюємо за формулою, яка наведена до цього рядка. У більшості підприємств тут буде різниця: ряд. 06 – ряд. 16 ЗП. Страховики, банки, букмекери, організатори азартних ігор використовують формулу
18	Заповнюємо, якщо базовим звітним періодом маємо квартал. Наприклад, при заповненні декларації за 2021 рік тут вказуємо значення з декларації за 9 місяців (з ряд. 17). Для підприємств з базовим річним звітним періодом не заповнюємо. Також у цей рядок включаємо уточнені показники при виявленні помилок попередніх звітних періодів (самоуточнення), а також суми донараховані податківцями внаслідок перевірок звітних періодів
19	Вносимо кінцева сума податку на прибуток. Вона декларується та підлягає сплаті, заноситься податківцями до інтегрованої картки платника, тому саме цю суму слід нарахувати й у бухгалтерському обліку (у цілих, без копійок). Якщо базовим звітним періодом є квартал, то заповнення здійснюємо як різницю двох верхніх рядків: ряд. 17 – ряд. 18. Якщо підприємство з річним базовим звітним, то переносимо суму з графі 17
20 АВ	Даний рядок довідковий. Заповнюємо, якщо сплачували авансовий внесок з податку на прибуток. Також складаємо Додаток АВ. Якщо ж такого не було – не заповнюємо. Дані Додатка АВ використовуємо також для заповнення Додатка ЗП, який через ряд. 16 ЗП зменшує прибуток до оподаткування. Сам же ряд. 20 АВ та пов'язані з ним рядки 21-22 уже на податок не впливають

Продовження таблиці 1.13

1	2
21	Заповнюємо, якщо базовим звітним періодом є квартал, а у минулому звітному періоді є сума авансового внеску по дивідендам (ряд. 20 АВ декларації за минулий звітний період, для річної – це 3 квартали)
22	Даний рядок є також довідковим. Знаходимо різницю: ряд. 20 АВ – ряд. 21. Заповнюють усі
23 ПН	Містить розраховану суму податку на репатріацію (загальна ставка 15%), тобто податку на доходи сплачені нерезидентам-юрособам. Не тільки у грошовій, але й у негрошовій формі (формула є у пп. 141.4.2 ПКУ). Заповнюємо, якщо у звітному періоді була виплата доходу нерезидентам. Джерело даних для заповнення – Додаток ПН
24	Заповнюємо, якщо базовим звітним періодом є квартал. Заносимо значення по ряд. 23 ПН з декларації за минулий звітний період
25	Це сума податку на доходи нерезидентів (податку на репатріацію), яка підлягає сплаті. Визначаємо розрахунково. Якщо базовий звітний період: квартал – ряд. 23 ПН – ряд. 24; рік – ряд. 25 = ряд. 23 ПН. Цей показник також вноситься податківцями в інтегровану картку платника
26	Заносимо інформацію про виправлення помилок з визначення ПП та нарахований самоштраф. Якщо складаємо Додаток ВП, то період, за який виправляється помилка, зазначаємо у заголовній частині декларації. Інший спосіб – скласти уточнюючу декларацію з податку на прибуток
27 28	Штрафи та пеня за недоплату ПП. Нагадуємо, що за п. 52-1 підрозд. 10 Перехідних положень ПКУ не нараховуються штрафи за помилки, які були допущені з 01.03.2020 р. по останній календарний день місяця, у якому закінчується COVID-карантин. Пеня також за такий період не нараховується
29 30 31	Заносимо дані про виправлення помилок з визначення податку на доходи нерезидентів та нарахування самоштрафу. Якщо помилку виправляємо через Додаток ВП, то вказуємо період, за який виправляється помилка, у заголовній частині декларації. Інший спосіб – скласти уточнюючу декларацію. з податку на прибуток з відповідною позначкою
32, 33 34	Штрафи та пеня за недоплату податку на прибуток з доходів нерезидентів (податку на репатріацію)
35 36 37	Заповнюють лише звільнені від оподаткування ПП, які порушили умови такого звільнення. Наприклад, підприємства літакобудування (п. 41 підрозд. 4 Перехідних положень ПКУ), підприємства ГО осіб з інвалідністю (п. 142.1 ПКУ), ЧАЕС (п. 142.2 ПКУ), підприємства проекту «Укриття» (п. 142.3 ПКУ) та інші пільговики

Заповнення прикінцевих інформаційних елементів декларації з податку на прибуток наведено у таблиці 1.14 [56].

Таблиця 1.14 – Заповнення прикінцевих інформаційних елементів декларації з податку на прибуток

Поле декларації	Заповнення
1	2
Наявність додатків (це обов'язковий реквізит декларації, без якого вона не дійсна)	<p>Ставимо знак «+» щодо поданих додатків. Виняток – додаток ПН, по якому слід ставити не «+», а цифрою кількість його примірників («1», «2», «3» і т.д.).</p> <p>Обов'язково ставимо знак «+» в полі ФЗ, так як цей додаток обов'язковий. Якщо декларація подається в електронній формі, то спочатку подаємо фінансову звітність, чекаємо електронну квитанцію щодо її прийняття. Лише після цього подаємо декларацію з податку на прибуток. Неподача фінзвітності прирівнюється до неподання декларації.</p> <p>Зверніть увагу, у малодоходників також може бути Додаток РІ (податкові різниці), якщо є перенесення податкових збитків минулих років (пп. 140.4.4. ПКУ), контрольовані операції з ТЦУ (ст. 39 ПКУ), порушення вимог до договорів довгострокового страхування життя (ст. 1231 ПКУ)</p>
Наявність поданих до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств додатків – форм фінзвітності	<p>Ставимо у відповідних клітинках знак «+» по поданих формах квартальної (річної) фінансової звітності. Кожна форма є невід'ємною частиною декларації. Комплект фінансової звітності залежить від обсягів діяльності підприємства (велике, середнє, мале, мікро) та стандартів обліку, які застосовуються (МСФЗ чи НП(С)БО).</p> <p>При подачі декларації з квартальним звітним періодом Додаток ФЗ включає лише баланс та звіт про фінансові результати навіть якщо фінансова звітність подається повна, тобто за НП(С)БО 1 (роз'яснення ДПС). У декларації ж за рік має бути повний комплект з усіх 5 форм.</p> <p>При подачі звітності за МСФЗ відмітку «+» у полі «Примітки» не ставимо, так як спеціальної форми приміток за МСФЗ не існує, вони довільні. Такі примітки подаємо через меню «Листування з ДПС» приватної частини електронного кабінету.</p> <p>Якщо у звітному періоді відбувся перехід зі спрощеної системи на загальну, то подаємо 2 комплекти фінзвітності: за період на загальній системі (відмічаємо як Додаток ФЗ) і за період на спрощеній системі (відмічаємо як доповнення до декларації, а не Додаток ФЗ).</p> <p>У полі «Додатки на арк.» рахуємо та ставимо загальну кількість сторінок усіх додатків, включаючи й додаток ФЗ</p>
Наявність доповнення відповідно до п. 46.4 ПКУ	<p>Кожне доповнення нумеруємо та заносимо до цього поля під своїм номером та коротким змістом. Приклади можливих доповнень:</p> <ul style="list-style-type: none"> примітки до фінзвітності за МСФЗ; фінзвітність, яка була подана на спрощеній системі, певні розрахунки та їхні пояснення; пояснення і опис податкових різниць, які через відсутність в існуючих полях Додатка РІ були віднесені до певних його інших рядків (на збільшення чи зменшення ФР). Обов'язково вказуємо використані рядки Додатка РІ й норму ПКУ;

Продовження таблиці 1.14

1	2
	<p>опис причин незгоди платника ПП з певними правилами у заповненні декларації, ПКУ, листом ДПС;</p> <p>опис віднесення до декларації певної нестандартної господарської операції, якщо є сумніви у правильності заповнення чи «на всяк випадок»</p>
<p>Наявність рішення про незастосування коригувань фінрезультату до оподаткування на усі різниці</p>	<p>Зазначаємо про прийняте рішення про незастосування податкових різниць. Рішення про незастосування податкових різниць можна прийняти у будь-якому річному звітному періоді, коли сума доходу менша 40 млн грн (поле «01» основної частини декларації). Ставимо тоді знак «+» і здійснюємо запис реквізитів документа, яким прийнято рішення про незастосування різниць. Наприклад, внутрішнього наказу по підприємству, його назви, дати та номера. Однак таке рішення приймається при подачі декларації за рік. Змінити його посеред року, якщо вже подавати декларацію за I квартал, не можна.</p> <p>Аби повернутися назад на податкові різниці треба буде мати рік з перевищенням 40 млн грн.</p> <p>У кожній декларації щороку повторюємо відмітку про відмову від податкових різниць (роз'яснення ДПС 102.20.02 ЗІР). Наказ перевидавати, звичайно, не потрібно, але його реквізити слід щоразу дублюємо</p>

Призначення додатків до декларації з податку на прибуток наведено в таблиці 1.15 [59].

Таблиця 1.15 – Призначення додатків до декларації з податку на прибуток

Додаток	Призначення додатків до декларації з податку на прибуток
1	2
АВ	Складаємо даний розрахунок за наявності авансового внеску з податку на прибуток підприємств при виплаті дивідендів. Здійснюємо це навіть у випадку виплати дивідендів фізособам, коли авансовий внесок не сплачується (там є відповідний рядок для дивідендів фізособам)
ЗП	Заповнюємо для зменшення нарахованої суми податку за наявності авансового внеску з податку на прибуток у Додатку АВ чи невикористаного з минулих періодів. Також складаємо, якщо є сплата податку на прибуток закордоном у країнах, з якими державою укладено угоди про уникнення подвійного оподаткування
ПН	Складаємо, якщо є сплата податку на виплати нерезидентам (окремо по кожному нерезиденту)
ТЦ	Складають ті підприємства, які мають контрольовані господарські операції з нерезидентами та застосовують правила трансфертного ціноутворення
ВП	Складаємо у разі виправлення помилок. Включаємо до нього розрахунок податкових зобов'язань за період, у якому виявлено помилки. Додаток повторює форму декларації, тому заповнюємо аналогічно. Разом з

Продовження таблиці 1.15

1	2
	Додатком ВП подаємо й виправлену фінансову звітність, якщо помилка мала місце й там
РІ	<p>Складаємо, якщо здійснюємо коригування прибутку на податкові різниці, зменшуємо ПП на збитки минулих періодів, а також при ТЦУ (ст. 39 ПКУ), порушенні вимог до договорів довгострокового страхування життя (ст. 123-1 ПКУ). Для його складання використовуємо також інформацію з додатків АМ, ТЦ, ЦП, ПП</p> <p>Додаток РІ обов'язковий, якщо є додатки АМ, ЦП і ТЦ, так як вони розшифровують його дані. Малоодоходники також подають його, якщо є перенесення збитків минулих років.</p> <p>Якщо для певних податкових різниць, які уже є у ПКУ, немає спеціально відведеного рядка у Додатку РІ, то використовуємо будь-який вільний рядок на збільшення (зменшення) в залежності від типу різниці (збільшуюча чи зменшуюча). Після цього ставимо позначку «х» у полі «Наявність доповнення» прикінцевої частини декларації, потім зазначаємо коди використаних рядків додатка РІ та посилання на відповідні норми ПКУ у графі «Зміст доповнення». При цьому податківці подавати інші доповнення до декларації з цієї підстави не вимагають (роз'яснення у Інформаційному листі ДПС від 22.01.2021 р. № 18)</p>
ПЗ	Складаємо якщо є прибуток, звільнений від оподаткування
АМ	Складають високоодоходники, які коригують фінрезультат на податкові різниці. Він містить суми нарахованої амортизації. Інформація з Додатку АМ заносимо до ряд. 1.2.1 АМ Додатка РІ. Малоодоходникам складати Додаток АМ не потрібно
ЦП	Складають високоодоходники. До нього включаємо розрахунок фінансового результату від операцій із цінними паперами. Значення рядків 4.1.3 та 4.1.4 переносимо до відповідних рядків Додатка РІ
ПП	Наводимо тут інформацію про суми податкових пільг, якщо такі були протягом звітного періоду. Наводимо тут інформацію про код пільги та її найменування згідно останнього довідника пільг. Розраховуємо суму податку, яка була несплачена (недоплачена) у бюджет через користування такою пільгою. Вказуємо строк користування та використання пільги за цільовим призначенням. Зверніть увагу: зменшення ПП на збитки минулих періодів – це теж податкова пільга
КІК	Подають тільки контрольовані іноземні компанії (КІК) з 01 січня 2022 року. Додаток призначений для розрахунку прибутку КІК через коригування фінрезультату. Даний додаток ще має власні додатки: КІК-ТЦ, КІК-К, КІК-ЦП. Про їхню наявність вказуємо у прикінцевій частині Додатка КІК, а не в основній частині декларації
МПЗ	Призначені для заповнення інформації про земельні ділянки та розрахунку мінімального податкового зобов'язання (МПЗ). Має власний додаток МПЗ-3. Про МПЗ – див. пп. 14.1.1142 ПКУ та п. 141.9 ПКУ. Стосується лише тих, хто має у власності, оренді, емфітевзисі тощо сільськогосподарські угіддя
ФЗ	Подають усі. Цей додаток – це фінансова звітність, яка є доповненням до декларації та її невід'ємною частиною. Відмічаємо тут, за якими стандартами її склали – МСФЗ чи НП(С)БО. При подачі декларації в електронній формі фінансову звітність слід подати першою – до декларації. Декларацію слід подавати лише після надходження електронної квитанції про прийняття фінзвітності.

Продовження таблиці 1.15

1	2
	<p>У разі якщо фінансова звітність уже була подана через «Єдине вікно» до Держстату, повторно до ДПС її подавати не потрібно. Однак відповідну позначку про подачу Додатка Ф3 у декларації слід зробити. Однак за роз'ясненням ДПС фінансову звітність можна подавати раніше декларації з ПП від одного дня до одного місяця (роз'яснення ДПС у 102.20.01 ЗІР). Якщо подавали ще раніше, то до ДПС її слід подати заново.</p> <p>Цей додаток подаємо навіть якщо до Держстату її подавати за даний період не потрібно. Наприклад, квартальну фінансову звітність до Держстату не подають мікропідприємства (абз. 116 п. 2 Порядку подання фінансової звітності від 28.02.2000 № 419). Однак мікропідприємства при цьому можуть все ж таки бути платниками ПП-квартальниками (великодоходниками чи добровольцями) – у такому разі вони зобов'язані скласти й подати квартальну фінансову звітність до ДПС.</p> <p>Ті підприємства, які зобов'язані оприлюднювати фінансову звітність разом з аудиторським висновком мають подавати пакет фінзвітності вдруге не пізніше 10 червня (абз. 4 п. 46.2 ПКУ)</p>
+	<p>Внизу ставиться відмітка тих платників ПП, які мають обов'язок оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом. Перелік таких платників можна знайти у роз'ясненні ГУ ДПС у Луганській області, серед таких публічні акціонерні товариства</p>

1.3 Внутрішній аудит доходів від реалізації

Сутність аудиту доходів полягає у перевірці законності та достовірності інформації у бухгалтерському обліку про формування, визнання доходів, їх класифікацію відповідно до видів діяльності, оцінку, відображення у фінансовій звітності відповідно до чинного законодавства та облікової політики суб'єкта господарювання [17].

Об'єктом аудиту формування доходів є елементи облікової політики, операції з обліку доходів, інформація первинних документів, облікових регістрів, фінансової звітності, матеріали попередніх перевірок бухгалтерського обліку доходів [81].

Предметом аудиту формування доходів є господарські процеси та операції, пов'язані з формуванням доходів [87].

Метою аудиту доходів є встановлення достовірності інформації первинних документів щодо визначення доходів, своєчасності, правильності відображення операцій з обліку доходів в облікових регістрах, фінансовій

звітності, дотримання умов визнання доходів відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід» та обліковій політиці суб'єкта господарювання [55].

Схема підготовки послідовності проведення та узагальнення результатів контролю за доходами підприємств наведено на рисунку 1.10 [26].

Рисунок 1.10 – Схема підготовки послідовності проведення та узагальнення результатів контролю за доходами підприємств

Основними завданнями аудиту доходів є:

- перевірка класифікації доходів за групами відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- перевірка критеріїв визнання доходів від реалізації продукції, надання послуг, цільового фінансування, використання активів підприємства іншими

сторонами (проценти, роялті, дивіденди);

- перевірка правильності використання методики оцінки ступеня завершеності операцій по наданню послуг відповідно до НП(С)БО 15;

- перевірка достовірності і правильності оцінки доходів;

- перевірка достовірності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку доходів;

- підтвердження законності та правильності визначення і відображення у фінансовій звітності доходів відповідно до принципів підготовки фінансової звітності;

- перевірка інформації про доходи у примітках до фінансової звітності [36].

Джерелами інформації можуть бути:

- наказ про облікову політику;

- первинні документи з обліку доходів (рахунки-фактури, договори купівлі – продажу, товарно – транспортні накладні, платіжні вимоги, довідки (розрахунки) бухгалтерії, акти переоцінок);

- облікові реєстри відображення операцій з обліку доходів;

- акти та інші матеріали попередніх перевірок;

- фінансова звітність [44].

Основними аудиторськими процедурами для перевірки доходів мають стати:

- оцінка системи внутрішнього контролю бухгалтерського обліку доходів;

- перевірка правильності умов визнання доходів;

- перевірка правильності класифікації доходів за групами відповідно до НП(С)БО 15;

- перевірка правильності оцінки доходів;

- перевірка правильності організації бухгалтерського обліку надходжень від інших осіб (ПДВ, акцизний податок, сума надходжень по договорам комісії і іншим аналогічним договорам на користь комітента, сума

попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг), суми авансу за продукцію (товари, роботи, послуги), суми під заставу або в погашення займу, якщо це передбачено відповідним договором);

- перевірка правильності відображення доходів від реалізації продукції в бухгалтерському обліку (правильності визнання та оцінки фактично визнаного доходу, правильності ведення аналітичного та синтетичного обліку доходів на рахунках обліку, у Головній книзі, у фінансовій звітності);

- перевірка кредитної політики суб'єкта господарювання;

- перевірка отриманих відсотків по сумах, які обліковуються на рахунках у банках;

- перевірка правильності отриманих доходів від сум, які знаходяться на депозитних рахунках;

- перевірка дотримання умов за договорами позики і повноти отримання доходів за всіма видами позик;

- перевірка правильності визначення цін на реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги);

- перевірка правильності відображення доходів при бартерних операціях;

- перевірка законності укладених договорів, відповідність фактичних умов поставок та оплати з умовами вказаними у договорах;

- перевірка правильності та своєчасності відображення доходів від фінансової діяльності, а саме:

- перевірка законності укладених договорів про спільну діяльність;

- перевірка повноти та правильності відображення доходів, пов'язаних зі збільшенням частки інвестора у чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання прибутків асоційованими, спільними та дочірніми підприємствами;

- перевірка повноти та правильності відображення доходів від одержаних дивідендів інших підприємств (які не є асоційованими, дочірніми та спільними);

- перевірка повноти та правильності відображення доходів від відсотків за цінними паперами;
- перевірка повноти та правильності відображення доходів від здачі в фінансову оренду необоротних активів;
- перевірка повноти та правильності відображення доходів за відсотками за строковими депозитними вкладками;
- перевірка правильності та своєчасності відображення доходів від інвестиційної діяльності у бухгалтерському обліку, а саме:
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю;
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від реалізації фінансових інвестицій;
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від відновлення корисності активів;
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від курсових різниць за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті;
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від безоплатно одержаних необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій;
 - перевірка повноти та правильності відображення доходів від: списання кредиторської заборгованості по закінченню строку позовної давності, яка не виникла в ході операційного циклу, перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання над сукупністю витрат на об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності сума дооцінки об'єктів необоротних активів;
 - перевірка списання доходів на фінансовий результат;
 - перевірка правильності складання кореспонденції рахунків при обліку доходів;

- перевірка правильності відображення доходів в облікових регістрах, Головній книзі;
- перевірка достовірності відображення доходів за видами діяльності у Звіті про фінансові результати;
- перевірка повноти розкриття інформації про доходи у Примітках до фінансової звітності [75].

Отже, підсумовуючи, відмітимо, що методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регламентується: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 15 «Дохід».

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством. Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, про доходи грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суми знижок, наданих покупцям, та інших вирахувань із доходу.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Метою аудиту доходів є встановлення достовірності інформації первинних документів щодо визначення доходів, своєчасності, правильності відображення операцій з обліку доходів в облікових регістрах, фінансовій звітності, дотримання умов визнання доходів відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід» та обліковій політиці суб'єкта господарювання.

2 ОПОДАТКУВАННЯ ТА ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДП «ІВЧЕНКО-ПРОГРЕС»

2.1 Загальна характеристика ДП «Івченко-Прогрес»

Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро Прогрес імені академіка О.Г. Івченка (далі ДП «Івченко-Прогрес»).

Компанія ДП «Івченко-Прогрес» зареєстрована 10.01.1995 р. за юридичною адресою: Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Іванова, будинок 2. Керівником організації є Кравченко Ігор Федорович. Розмір статутного капіталу складає 100 280 000,00 грн. Код ЄДРПОУ – 14312921. Організаційно-правова форма – державне підприємство.

З 28.12.2021 року знаходиться в стані припинення. Внесення рішення засновників щодо припинення юридичної особи в результаті реорганізації.

Основний вид діяльності: 72.19 Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук.

Інші види діяльності:

- 28.11 Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів;
- 28.29 Виробництво інших машин і устаткування загального призначення, н.в.і.у.;
- 30.30 Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування.

Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро «Прогрес» ім. академіка О. Г. Івченка – державне підприємство, яке входить до складу Державного концерну «Укроборонпром». Сферою діяльності підприємства є проектування, виробництво, сертифікація, ремонт, випробування, доведення й становлення серійного виробництва газотурбінних двигунів авіаційного й промислового застосування. Високий рівень конструкторських розробок авіаційних двигунів підприємства підтверджений

сертифікатами Державіаслужби України, Авіаційного реєстру Міждержавного Авіаційного Комітету країн СНД і Bureau Veritas.

5 травня 1945 року наказом № 193 Народного комісара авіаційної промисловості СРСР О. І. Шахуріна на заводі № 478 було створено дослідно-конструкторське бюро (ДКБ) з розробки нових та модернізації раніше створених авіаційних двигунів середньої і малої потужності для цивільної авіації.

Вже в 1946 році в ДКБ був створений двигун М-26ГР (гелікоптерний, редукторний) потужністю 500 к. с. Це був перший у світі поршневий двигун повітряного охолодження, спеціально призначений для вертольотів. Двигуну присвоюється індекс «АІ» (Олександр Івченко) – АІ-26ГР. АІ-26ГР і його модифікації (АІ-26ГРФ потужністю 550 к. с., АІ-26ГРФЛ потужністю 575 к. с.) установлювали на вертольоти Г-4, Б-5, Б-9, Б-10, Б-11 І. П. Братухіна і Як-100 А. С. Яковлева. Загалом було виготовлено близько 30 дослідних вертольотів і 250 двигунів АІ-26 ГР / ГРФ.

Більшість перших радянських дослідних і серійних вертольотів оснащувалися поршневими моторами, спроектованими в Запорізькому ДКБ.

Починаючи з 1947 р., на підприємстві приступили до дослідних робіт щодо створення легкого мотора АІ-10 – 5-циліндрова зірка повітряного охолодження потужністю 80 к. с. для навчально-спортивного літака Як-20. Було збудовано лише 2 дослідні літака і 9 моторів.

У 1948 р. розроблений АІ-4Г потужністю 55 к. с. для корабельних вертольотів зв'язку і спостереження Ка-10. Виготовлено 15 вертольотів і мала партія двигунів – 35 штук.

Начальником ДКБ був призначений кадровий конструктор заводу Олександр Георгійович Івченко, який став згодом (1963) генеральним конструктором підприємства. Основу колективу нового ДКБ склали досвідчені фахівці моторного заводу, що пройшли чудову школу створення й доведення авіадвигунів від М-11 до М-88Б і АШ-82ФН. У 1966 р.

підприємство було перейменовано в «Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро (ЗМКБ) „Прогрес“».

У цьому ж році створюється унікальний двигун АІ-14. Його літаковий варіант АІ-14Р – 9-циліндрова зірка повітряного охолодження з нагнітачем і редуктором потужністю 265 к. с. встановлювався на різні модифікації Як-12 і Як-18. Літаки мали як навчально-тренувальне, так і бойове застосування. Серійно випущено понад 12000 літаків в СРСР, Польщі, Китаї, з них близько 8500 одиниць з двигунами АІ-14. Усього в цих країнах виготовлено понад 12500 двигунів АІ-14Р різних модифікацій. Також цей мотор встановлювався і на літак короткого зльоту і посадки Ан-14 «Бджілка», серійно побудовано 332 літака. І по сьогоднішній день під маркою М-14 двигуни сімейства АІ-14 застосовуються на тисячах легких навчально-тренувальних, спортивно-пілотажних, адміністративних та сільськогосподарських літаках КБ ім. А. С. Яковлева і ДКБ Сухого і експлуатуються в багатьох країнах світу.

Вертолітним варіантом АІ-14В потужністю від 255 до 280 к. с. оснащувалися корабельні багатоцільові вертольоти Камова Ка-15 і Ка-18. Всього виготовлено 465 машин та 1200 двигунів.

Також в 1948 році на базі моторів АІ-10 і АІ-14 був створений літаковий двигун АІ-12 – 7-циліндрова зірка повітряного охолодження потужністю 175 к. с. Двигун проходив льотні випробування на Як-18М і По-2. Виготовлена дослідна партія з 4 двигунів.

Особливо плідною в ті роки була співпраця з конструкторським бюро М. Л. Міля. У стислі терміни був побудований і випробуваний вертоліт Мі-1 з двигуном АІ-26В потужністю 575 к. с. Розроблений в 1953 р. вертоліт мав більше десятка модифікацій і широке цивільне і військове застосування. Будувався він у двох станах: СРСР і Польщі загальною кількістю 2691 вертоліт. Двигунів АІ-26В, а у Польщі під маркою Lit-3, виготовлено понад 4000 одиниць.

З 1953 р. ДКБ починає роботи по створенню газотурбінних двигунів. Першою роботою у цьому напрямку була розробка потужного турбостартера

ТС-12 для турбогвинтового двигуна (ТВД) НК-12, який створювався на Державному союзному дослідному заводі № 276 під керівництвом Н. Д. Кузнєцова. Ним оснащувались пасажирські Ту-114 та літаки військового призначення Ан-22, Ту-95, Ту-126, Ту-142. Виготовлено понад 2500 турбостартеров ТС-12Ф.

З метою подачі стисненого повітря для запуску маршових поршневих двигунів АІ-14В і АІ-26В на вертольотах Ка-15, Ка-18 і Мі-1 в 1957 році був створений поршневий пусковий двигун АІ-2МК. Серійно виготовлено понад 5000 ВПД.

Для набуття досвіду з розробки і доведення газотурбінних двигунів з ДКБ Н. Д. Кузнєцова був переданий ТВД ТВ-2Ф та документація. У 1954 р. на його базі Запорізьким ДКБ створена модифікація ТВ-2Т з максимальною потужністю 6250 е.л.с. для прототипу транспортного літака Ан-8 (П). Виготовлена дослідна партія – 7 двигунів.

У 1955 р. на підприємстві розроблена ще одна модифікація – ТВ-2ВК з максимальною потужністю 5900 е.л.с. з оригінальним редуктором для приводу підйомних і тягових гвинтів найбільшого у світі гвинтокрила Ка-22 конструкції Н. І. Камова. На цьому дослідному гвинтокрилі встановлені світові рекорди швидкості і висоти польоту. Двигуни були встановлені на першому примірнику Ка-22.

Для експериментального вертольота В-7 (Мі-7) в 1957 р. був створений ТРД АІ-7 з максимальною тягою 1960 кгс. Два двигуни встановлювалися на кінцях дволопатевого гвинта, і гвинт розкручувався за допомогою їх реактивної тяги. У 1959 р. роботи зі створення АІ-7 припинені у зв'язку із закриттям теми по вертольоту В-7. Був виготовлений один дослідний вертоліт і 11 двигунів.

У 1957 році успішно пройшов державні випробування одновальний ТВД АІ-20 – один з перших у світі ВМД з великим ресурсом. Простий по конструкції, технологічний і недорогий у виробництві двигун характеризується високою експлуатаційною надійністю. Довгі роки його модифікації АІ-20А (4-х серій), АІ-20Д (5-ти серій), АІ-20К, АІ-20М

потужністю від 4000 до 5250 е.л.с. успішно експлуатувалися на пасажирських літаках Ан-10, Іл-18 і літаках ВПС – Ан-8, Іл-20, Іл-22 і сьогодні продовжують експлуатуватися на Ан-12, Ан-32, Бе-12, Іл-38. У процесі експлуатації на двигуні серії АІ-20М, на першому в СРСР, досягнутий найбільший міжремонтний ресурс 8000 годин і призначений – 22 000 годин. Всього виготовлено 2663 літака і приблизно 14000 двигунів АІ-20 всіх модифікацій.

У 1958 р. розроблений ТВД АІ-24 потужністю 2550 е.л.с., в основу якого ліг досвід конструювання ТВД АІ-20 і прогресивний метод моделювання. Модифікації двигуна експлуатуються на пасажирських літаках Ан-24 і літаках спеціального призначення Ан-26, Ан-30. Всього побудовано 2735 літаків і близько 11 750 двигунів АІ-24 різних модифікацій. Для двох перших дослідних вертольотів У-8 (Мі-8) в 1960 році було виготовлено 11 турбовальних двигунів АІ-24В потужністю 2000 к. с. Пізніше, у зв'язку з вибором для Мі-8 двигуна ТВ2-117, роботи з АІ-24В були припинені.

З початку 60-х років ДКБ веде розробку двоконтурних ВМД. Двохвальний ТРДД АІ-25 із максимальною тягою 1500 кгс для пасажирського літака Як-40 був створений в 1965 р, літак будувався серією – 1011 одиниць. Двигун також встановлювався на сільськогосподарському літаку М-15 (Польща), побудовано 138 літаків. Серійно випущено 6326 двигунів. Для випуску в Чехії навчально-тренувального літака L-39 в 1973 р. була створена модифікація АІ-25ТЛ з тягою 1720 кгс. Двигун розроблений на базі ТРДД АІ-25 з подовженою вихлопною трубою, охолоджувані робочими лопатки ТВД і маслосистеми, що забезпечує роботу підшипників в умовах перевернутого польоту. Серійно випущено більше 5100 двигунів. На сьогоднішній день близько 2650 АІ-25ТЛ експлуатуються в 37 країнах світу на навчально-тренувальних та бойових літаках. Всього побудовано 2868 літаків L-39. Модифікація двигуна АІ-25ТЛК встановлюється на китайській навчально-тренувальний літак JL-8, в експлуатації близько 300 двигунів, інша модифікація – АІ-25ТЛ 300.11 застосовується на безпілотних літальних апаратах (БЛА).

Шістдесяті роки ознаменувалися розробкою сімейства малих допоміжних силових установок для приводу електрогенераторів, для роботи системи кондиціонування, подачі стисненого повітря під час запуску маршових ВМД як цивільної, так і військової авіації. Це ЗСУ АІ-8, АІ-9, АІ-9В для літаків Ан-8, Ан-10, Бе-12, М-15, Як-40 і більшості вертольотів Камова: Ка-27, -29, -31, -32, Ка-50, Ка-52, Ка-60 і Міля: Мі-6, Мі-8 (17), Мі-10, Мі-14, Мі-24 (Мі-35), Мі-26, Мі-28. Всього побудовано близько 9900 літальних апаратів, на яких встановлювалися ЗСУ цих марок і виготовлено порядку 13000 пускових двигунів. В експлуатації зараз – понад 7000 одиниць ЗСУ.

У 1971 р. для пасажирського літака Як-42 спроектований перший в СРСР ТРДД з великим ступенем двоконтурного Д-36 і максимальної тягою 6500 кгс. Вперше на двигуні такого класу застосована трьохвальна схема з широким застосуванням титану і прогресивних конструкторських, технологічних і металургійних розробок. Також вперше двигун виконаний за модульною схемою. Модифікації цього двигуна успішно експлуатуються на військово-транспортних і багатоцільових літаках Ан-72, Ан-74, а також на пасажирському Ан-74ТК-300. Всього побудовано 350 літаків і серійно виготовлено близько 1700 двигунів. У наш час в експлуатації перебувають близько 720 Д-36.

У середині 1970-х років на базі Д-36 був створений турбовальні двигун Д-136 потужністю 11400 к. с. для самого вантажопідйомного у світі військово-транспортного вертольота Мі-26. Виготовлено 288 вертольотів і 945 двигунів, в експлуатації знаходяться – 400.

У рамках військово-технічного співробітництва країн-учасниць РЕВ у 1984 р. спроектований ТРДД ДВ-2 з максимальною тягою 2200 кгс для навчально-тренувального літака L-59 чеського виробництва. Побудовано 65 літаків. З 1991 р. двигун серійно випускався в Словаччині малої серією – 70 одиниць.

У першій половині 80-х років основні зусилля підприємства були направлені на створення ТРДД надвисокої тяги для стратегічного військово-транспортного літака Ан-124 «Руслан». Був створений потужний, високоефективний двигун Д-18Т з тягою 23430 кгс. Він також встановлений і на самому вантажопідйомності у світі транспортний літак Ан-225 «Мрія». Всього побудовано 52 літака і виготовлений 251 двигун. В експлуатації знаходяться 188 Д-18Т.

Перший вітчизняний і перший у світі демонстраційний дослідний тривалковий ТВВД Д-236Т максимальною потужністю 9450 е.л.с. був створений і випробуваний в 1985 р. Двигун був побудований для відпрацювання проблемних питань, пов'язаних зі створенням двигунів гвинто-вентиляторної схеми. Їх було виготовлено два примірники.

Сфера діяльності підприємства: проектування, виготовлення, випробування, доведення, сертифікація, постановка на серійне виробництво і ремонт газотурбінних двигунів авіаційного і промислового застосування. Понад 60 сертифікатів Бюро Верітас, Європейського агентства з авіаційної безпеки (EASA), Головного управління цивільної авіації Китаю, АР МАК і Державіаслужби України підтверджують відповідність типової конструкції, якість, надійність і право на проектування, виробництво, ремонт та модернізацію двигунів підприємства.

З 1994 р. підприємство носить ім'я свого першого керівника – академіка О. Г. Івченка, а з 2004 р. – ДП «Івченко-Прогрес». Для задоволення прогнозованого росту попиту на авіатехніку підприємство розробляє ряд нових авіаційних двигунів цивільного і військового призначення. Зокрема, це перший у світі гвинтовентиляторний двигун Д-27 з максимальною потужністю 14000 е.к.с, який зараз проходить льотні випробування на середньому військово-транспортному літаку Ан-70. Сьогодні активно ведуться підготовчі роботи до запуску в серійне виробництво літаків і двигунів. Також проводяться роботи з розробки нових модифікацій – ТВГТД АІ-127 потужністю 14 500 к. с. для важких вертольотів, сімейство

турбореактивних двигунів з надвисоким ступенем двоконтурні (близько 13) AI-727 тягою 9000–11 000 кгс з редукторним приводом малошумного широкохордного вентилятора нового покоління для транспортних літаків типу Ан-148Т.

Для нового регіонального літака Ан-140 розроблені турбогвинтовий двигун ТВЗ-117ВМА-СБМ1 і допоміжний AI9-3Б. Проводяться роботи з подальшого збільшення ресурсу та надійності цих двигунів.

Нові пасажирські літаки Ту-334, Ан-148, а також літак-амфібію Бе-200 піднімаючи ють у небо двигуни нового покоління сімейства Д-436 тягою від 6400 до 8200 кгс. Серійне виробництво здійснюється в кооперації підприємств: ВАТ «Мотор Січ» (Україна) і російських – ФДУП «ММПП«Салют» і ВАТ «УМПО». У листопаді 2008 року ТРДД Д-436ТП першим з авіаційних двигунів на пострадянському просторі отримав схвалення Європейського Агентства з авіаційної безпеки (EASA) на відповідність західним нормам льотної придатності, забезпечивши тим самим вихід гідролітака Бе-200ЧС на Європейський ринок.

Розробляється сімейство турбореактивних двигунів AI-222 тягою від 2200 до 4500 кгс (форсажні модифікації) для сучасних навчально-бойових літаків. У 2009 році завершена програма і підписаний Акт суміщених державних випробувань російського літака Як-130 з двигунами AI-222-25 тягою 2500 кгс. Серійне виготовлення двигунів AI-222-25 ведеться в кооперації з ВАТ «Мотор Січ» і ФДУП «ММПП „Салют“». Завершується розробка ТРДДФ AI-222-25Ф з тягою 4200 кгс на форсованому режимі. Перші двигуни поставлені для китайського надзвукового навчально-тренувального літака L-15. На основі базової газогенератора ведуться роботи з розробки ТРДД AI-222-40 з тягою 3500–4150 кгс для комерційних літаків. Для нових літаків та вертольотів ведеться створення турбогвинтових і турбовальних модифікацій AI-8000 потужністю 7000–8000 к. с.

Для легких вертольотів створений малорозмірний турбовальний двигун AI-450 потужністю 465 к. с. Виготовлена дослідна партія двигунів

на ВАТ «Мотор Січ». На базі газогенератора двигуна АІ-450 створений допоміжний ВМД АІ-450МС для регіонального літака Ан-148 і розробляється модифікація двигуна – АІ-450М з заднім висновком валу (400– 465 к. с.) для модернізації вертольота Мі-2М, зараз вона проходить стендові випробування і ведеться підготовка її серійного виробництва, а також модифікація підвищеної потужності АІ-450-2 (630– 730 к. с.) для вертольотів типу «Ансат», турбогвинтові двигуни АІ-450С (400– 465 к. с.) і АІ-450С-2 (630– 730 к. с.) для легких літаків типу Як-18, Як-152, СМ-92Т «Фініст Турбо», EV-55, модифікації двоконтурних турбореактивних двигунів АІ-450БП (409 кгс) і АІ-450-2БП (560 кгс) для легких багатоцільових літаків і БПЛА.

Використовуючи великий досвід створення двигунів АІ-222-25, АІ-222-25Ф і Д-27 опрацьовується ТРДДФ АІ-9500Ф тягою 9,5 тс призначений для використання у складі силових установок легких бойових літаків.

Розробляються технічні пропозиції щодо перспективних двигунів: ТВД АІ-40 (3500– 4500 к. с.) для комерційних літаків.

На підприємстві досліджують нові матеріали, системи управління, елементи і вузли, створені на основі нових ідей та перспективних технічних рішень. Розроблені й опробовані ідеї, технології та матеріали впроваджують не тільки в нових перспективних двигунах, але й при модифікації існуючих серійних газотурбінних двигунів, що забезпечує нові можливості та якісне поліпшення ЛА.

Для підвищення вантажопідйомності і виробництва транспортного літака Ан-124-100 створюється модифікація двигунів Д-18Т серії 4. Новий літак Ан-124-100М-150 зможе перевозити вантажі масою до 150 т.

Для модернізації навчально-тренувального літака L-39 чеської фірми AeroVodohody на базі двигуна АІ-25ТЛІ розроблена модифікація АІ-25ТЛШ. У ній введений бойовий режим з підвищеної максимальної тяги до 1850 кгс. Установка модифікованого двигуна забезпечує продовження терміну служби літака L-39 на 10–15 років. У грудні 2008 р. двигун у складі літака L-

39 пройшов державні льотні випробування. У наш час модернізовані літаки L-39 надходять на озброєння Повітряних сил Збройних сил України.

Колектив підприємства створює приводи індустриального застосування. Це напрям налічує 21 тип двигунів у діапазоні потужностей від 0,5 до 25 МВт. Газотурбінні приводи сімейства Д-336 потужністю від 4 до 10 МВт і АІ-2500 потужністю 2,5 МВт працюють у складі 135 агрегатів на більш ніж 31 компресорних і 3 електростанціях України, Азербайджану, Туркменістану, Узбекистану, Болгарії, Туреччини та Ірану.

Всі газотурбінні приводи мають сертифікати відповідності російських та українських сертифікаційних центрів.

Під час авіасалону «Ле Бурже 2022» прес-служба концерну Укроборонпром повідомила, що завод буде виготовляти та обслуговувати двигуни для авіапарку австрійської компанії Diamond Aircraft Industries GmbH.

У травні 2014 року стало відомо, що держпідприємство «Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро „Прогрес“ ім. академіка О. Г. Івченка» почало випробовування розробленого в Україні повітряного гвинта АІ-Р500V5. Виходячи з оприлюдненої інформації, п'ятилопатевий повітряний гвинт, розроблений українськими фахівцями, «створений для використання із двигуном АІ-450Т у складі БпЛА різного призначення».

Конструкторський колектив і виробництво працюють з використанням новітніх технологій, на сьогодні ДП «Івченко-Прогрес» володіє передовими технологіями проектування і виробництва. Високоєфективне САД/САМ-проектування і 3D-розрахунки, які виконуються на сучасному комп'ютерному устаткуванні, монокристалічні лопатки турбін з високоєфективною системою охолодження, високонапірні ступені компресора, виготовлені за технологією «Блиск» (диск, виконаний як одне ціле з робітниками лопатками), високоміцні порошкові і гранульні сплави, композиційні матеріали та інші передові рішення застосовуються сьогодні для створення нових двигунів з високими експлуатаційними властивостями.

Експериментально-дослідний комплекс підприємства, один з найпотужніших у Європі, налічує 17 стендів і 78 установок для вирішення різних завдань щодо проведення випробувань двигунів, їх повузлового доведення, дослідження з метою сертифікації і подальшого вдосконалення конструкції, підвищення надійності і економічності двигунів і т. д.

ДП «Івченко-Прогрес» здійснює єдину технічну і маркетингову політику спільно з українськими і російськими виробниками газотурбінної техніки. Зараз підприємство має більше 500 ділових партнерів, більшу частину яких складають авіапідприємства Росії та України.

Газотурбінні двигуни, виготовлені по документації ДП «Івченко-Прогрес», успішно експлуатують численні авіакомпанії світу. З багатьма з них підприємство підтримує тісні взаємовідносини, надаючи послуги з ремонту двигунів і забезпечення експлуатації двигунів за технічним станом. Серед авіакомпаній «Волга-Дніпро», «Авіалінії Антонова», «Енімекс», «Політ» і ще близько 50 авіакомпаній в усьому світі підприємство має репутацію серйозного і надійного партнера.

Сьогодні фірма має все, щоб залишатися одним зі світових лідерів у галузі будівництва сучасних надійних і екологічно досконалих двигунів.

Для цього створено: власна конструкторська школа; колектив висококваліфікованих співробітників; матеріальна база; перспективні напрацювання; чесні й взаємовигідні стосунки з партнерами та споживачами.

У різні роки ДКБ керували видатні вітчизняні конструктори авіаційних двигунів:

- з 1945–1968 рр. – Олександр Георгійович Івченко;
- з 1968–1989 рр. – Володимир Олексійович Лотарев;
- з 1989–2010 рр. – Федір Михайлович Муравченко;
- з 2010–н.ч. – Ігор Федорович Кравченко.

Інформація про підприємство сформована на підставі публічної інформації, що міститься в вільному доступі [100].

2.2 Оподаткування та облік доходів від реалізація продукції ДП «Івченко-Прогрес»

Підприємство на підставі договору постачання реалізує підприємству-резиденту готову продукцію на суму 240000 грн (у тому числі ПДВ). Собівартість реалізованої продукції склала 210000 грн. Реалізація здійснена на умовах як подальшої оплати, так і передоплати (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Перша подія – відвантаження продукції				
1	Відвантаження продукції	361	701	24 000
2	Зменшено дохід на ПДВ	701	641	4 000
3	Списано собівартість реалізованої продукції	901	26	21 000
4	Надійшли грошові кошти від покупця	311	361	24 000
Перша подія – отримання передоплати				
1	Надійшла попередня оплата від покупця	311	681	24 000
2	ПДВ	643	641	4 000
3	Відвантажена продукція	361	701	24 000
4	Списано ПДВ	701	641	4 000
5	Списана собівартість продукції	901	26	21 000
6	Залік заборгованості	681	361	24 000

Підприємство надає своїм постійним покупцям знижку у розмірі 10 % на весь асортимент продукції, що реалізуються. За період проведення акції підприємство реалізувало продукції на загальну суму 288000 грн (у тому числі ПДВ – 48000 грн) з урахуванням знижки. Собівартість реалізованої продукції становить 200000 грн.

Облік реалізації продукції зі знижкою підприємством наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Облік реалізації продукції зі знижкою підприємством

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Відображено дохід від реалізації продукції (з урахуванням знижки)	361	701	288000
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості продукції	701	641/ПДВ	48000
3	Відображено собівартість реалізованої продукції	901	26	200000
4	Списано на фінансовий результат:			
	– дохід від реалізації продукції	701	791	240000
	– собівартість реалізованих продукції	791	901	200000
5	Надійшла оплата продукції від покупців	311	361	288000

Підприємство проводили рекламну акцію, під час якої з 1 по 30 вересня 2021 року усім покупцям надається знижка на весь асортимент продукції в розмірі 12 %. Протягом вересня 2021 року підприємство придбало продукції на суму 33120 грн (у тому числі ПДВ – 5520 грн).

За місяць реалізовано продукції (без урахування знижки) на суму 63000 грн. До каси надійшла виручка в сумі 55440 грн (63000 грн - 7560 грн).

Облік реалізації продукції зі знижкою підприємством наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Облік реалізації продукції зі знижкою підприємством

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Отримано матеріали від постачальника	201	631	27600
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	631	5520
		641/ПДВ	644/1	5520

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5
3	Оплачено отримані матеріали	631	311	33120
4	Відпущені матеріали у виробництва	23	201	27600
5	Випущена з виробництва продукція	26	23	27600
Реалізація продукції				
6	Відображено дохід від реалізації продукції (з урахуванням знижки)	311	701	55440
7	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості продукції	701	641/ПДВ	9240
8	Відображено собівартість реалізованих продукції	901	26	27600
9	Списано на фінансовий результат:			
	– дохід від реалізації продукції	701	791	46200
	– собівартість реалізованих продукції	791	901	27600

Підприємство придбало у постачальника 200 бонусних карток на суму 2400 грн (у тому числі ПДВ – 400 грн). Надалі картки реалізовані покупцям за 3600 грн (у тому числі ПДВ – 600 грн).

Облік бонусних карток наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Облік бонусних карток

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
Придбання бонусних карток				
1	Оприбутковано бонусні картки	209	631	2000
2	Нараховано податковий кредит з ПДВ (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	631	400
		641/ПДВ	644/1	400
3	Сплачено гроші за картки постачальнику	631	311	2400

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5
Реалізація бонусних карток				
4	Реалізовано бонусні картки покупцям	301	712	3600
5	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	712	641/ПДВ	600
6	Списано первісну вартість карток	943	209	2000
7	Віднесено на фінансовий результат:			
	– дохід від реалізації бонусних карток	712	791	3000
	– собівартість реалізованих бонусних карток	791	943	2000

Покупець реалізовує продукцію за 1680 грн (у тому числі ПДВ – 280 грн). Ціна виготовлення продукції – 700 грн. За попередні придбання покупцю нараховано бонуси в сумі 1320 грн. Покупець використовує всі бонуси, тому йому надана знижка на суму 1320 грн.

Надання знижки на суму бонусів наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Надання знижки на суму бонусів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Реалізовано продукцію покупцю з урахуванням знижки (1680 грн - 1320 грн)	311	701	1680
2	ПДВ	701	641/ПДВ	280
3	Знижка оплати бонусами	701	704	360
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	704	641/ПДВ	60
5	Відкориговано на суму знижки	704	361	300
6	Списано собівартість реалізованої продукції	901	26	700

Підприємство реалізувало покупцю – платнику ПДВ продукцію на суму 176400 грн (у тому числі ПДВ – 29400 грн). Після відвантаження продукції

покупцю була надана знижка у розмірі 7 %, тобто 12348 грн (176400 грн × 7 % ÷ 100 %).

Облік реалізації продукції зі знижкою, що надається після відвантаження наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Облік реалізації продукції зі знижкою, що надається після відвантаження

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Відвантажено продукцію покупцю	361	701	176400
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості відвантаженого продукції	701	641/ПДВ	29400
3	Списано собівартість реалізованого продукції	901	26	128800
4	Відкориговано на суму знижки раніше відображений дохід від реалізації продукції	704	361	12348
5	Відкориговано відображені раніше податкові зобов'язання з ПДВ методом «червоне сторно» (після реєстрації РК в ЄРПН)	704	643/2	2058
		643/2	641/ПДВ	2058
6	Отримано плату за продукцію	311	361	164052
7	Списано на фінансовий результат:			
	– дохід від реалізації продукції (без урахування знижки)	701	791	147000
	– вирахування з доходу (сума знижки без ПДВ)	791	704	10290
	– собівартість реалізованого продукції	791	901	128800

Оптовий покупець – платник ПДВ закупив матеріали у виробника на суму 720000 грн (у тому числі ПДВ – 120000 грн). Покупцю була надана знижка у розмірі 10 %.

Облік придбання продукції зі знижкою, що надається після відвантаження наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Облік придбання продукції зі знижкою, що надається після відвантаження

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Оприбутковано матеріали, отримані від покупця	201	631	600000
2	Відображено податковий кредит з ПДВ у складі вартості отриманих матеріалів (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	631	120000
		641/ПДВ	644/1	120000
3	Відпущені матеріали у виробництво	23	201	120000
4	З виробництва випущена готова продукція	26	23	120000
5	Відвантажена продукція покупцям	361	701	240000
6	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості відвантаженого продукції	701	641/ПДВ	40000
7	Зменшено дохід на знижку	701	704	24000
8	Відкориговано відображені раніше податкові зобов'язання з ПДВ методом «червоне сторно» (після реєстрації РК в ЄРПН)	704	643/2	4000
		643/2	641/ПДВ	4000
9	Списано собівартість реалізованого продукції	901	26	60000
10	Перераховано оплату за продукцію постачальнику	631	311	648000
11	Списано на фінансовий результат собівартість реалізованого продукції	791	901	540000

Обсяг реалізації готової продукції виробником - 90000 грн. Собівартість реалізованої продукції - 60000 грн. З них 10% повернено через виробничий брак, виявлений покупцем під час приймання товару (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Обсяг реалізації готової продукції виробником

№	Зміст операції	Обороти за рахунками				Сума, грн
		Основні господарські операції		Операції розрахунків за податками		
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	Відвантажено покупцям готову продукцію	361	701			108000
2	Нараховано ПДВ у складі виручки			701	641	18000
3	Списано готову продукцію з балансу у зв'язку з реалізацією	901	26			60000
4	Виручку за мінусом ПДВ визнано доходом звітного періоду	701	791			90000
5	Отримано оплату від покупця	311	361			108000
6	Собівартість реалізованої продукції зараховано на зменшення доходів звітного періоду	791	901			60000
Наступного місяця:						
7	Отримано від покупця продукцію в порядку повернення	704	361			10800
8	Скориговано раніше нарахований ПДВ у частині, що припадає на обсяг повернення (сторно)			704	641	1800
9	Продажна вартість бракованої продукції вирахована з нарахованих доходів	791	704			9000
10	Покупцеві повернено кошти	361	311			10800
11	Повернену продукцію оприбутковано як виробничий брак	24	901			6000
12	Собівартість поверненої продукції вираховується з обсягів собівартості реалізованої продукції (сторно)	791	901			6000

Підприємство придбало для виготовлення продукції 200 шт. комплектуючих виробів за ціною 100 грн кожний. На виготовлення продукції підприємство в звітному періоді використало 150 шт. комплектуючих. Інші залишилися на складі. Із 150 шт. комплектуючих виготовлено 75 одиниць продукції. Із них 70 шт. оприбутковано на склад, а 5 шт. у зв'язку з невідповідністю якості залишилося у складі незавершеного виробництва. Крім цього, із 70 шт. оприбуткованої продукції 60 штук було реалізовано за ціною 300 грн кожний. Облік доходів від реалізації продукції (таблиця 2.9).

Таблиця 2.9 – Облік доходів від реалізації продукції

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1. Виготовлення продукції				
1	Перераховано передоплату постачальнику за комплектуючі	631	311	2400
2	Відображено суму податкового кредиту	641	644	400
3	Оприбутковано комплектуючі, одержані від постачальника	202	631	2000
4	Відображено розрахунки за податковим кредитом	644	631	400
5	Відображено вартість вантажних робіт сторонній організації	202	631	200
6	Відображено суму податкового кредиту	641	631	40
7	Відображено суму витрат на відрядження працівника-експедитора	202	372	100
8	Відображено суму витрат на заробітну плату працівника-експедитора	202	661	25
9	Відображено нарахування на заробітну плату працівника-експедитора	202	65	7

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5
10	Оплачено вартість вантажних робіт	631	311	240
11	Списано собівартість комплектуючих, що використані для виготовлення 75 штук продукції	23	202	1749
12	Списано витрати на оплату праці працівників, зайнятих виготовленням готової продукції	23	661	800
13	Списано суму нарахувань на заробітну плату	23	65	250
14	Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення	91	131	340
15	Нарахована заробітна плата мастеру цеха	91	66	2000
16	Нараховано ЄСВ на ФОП мастеру цеху	91	65	440
17	Змінні розподілені загальновиробничі витрати	23	91	1000
18	Постійні розподілені загальновиробничі витрати	23	91	1000
19	Постійні нерозподілені загальновиробничі витрати	901	91	780
20	Нарахована заробітна плата робітникам адміністрації	92	66	1000
21	Нараховано ЄСВ на ФОП робітникам адміністрації	92	65	220
22	Списано суму адміністративних витрат у порядку закриття рахунка	791	92	1220
23	Оприбутковано готову продукцію на склад	26	23	1884
2. Реалізація готової продукції				
24	Реалізація покупцям готової продукції	36	701	18000

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5
25	Відображено суму податкових зобов'язань	701	641	3000
26	Нарахована заробітна плата робітникам збуту	93	66	2000
27	Нараховано ЄСВ на ФОП робітникам збуту	93	65	440
28	Списано витрати на збут продукції	791	93	2440
29	Списано виробничу собівартість реалізованої готової продукції	901	26	1615
30	Списано виробничу собівартість реалізованої готової продукції на фінансовий результат	791	901	3495
31	Списано дохід від реалізації готової продукції на фінансовий результат	701	791	15000

За даними бухгалтерського обліку валовий дохід від реалізації продукції за вирахуванням податку на додану вартість відображається у рядку 2000 чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у Звіті про фінансовий результат.

Далі дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку відображається у рядку 01 Податкової декларації з податку на прибуток.

На ДП «Івченко-Прогрес» чистий дохід від реалізації продукції (товарі, робіт, послуг) склав:

- у 2019 році 7928376 тис. грн;
- у 2020 році 8583924 тис. грн;
- у 2021 році 10730122 тис. грн.

Дані бухгалтерського обліку, які наведені у Звіті про фінансовий результат відповідають даним податкового обліку, які наведені у Податковій декларації з податку на прибуток.

2.3 Фінансовий аналіз ДП «Івченко-Прогрес»

Фінансово-господарська діяльність здійснюється відповідно до планів, що затверджуються загальними зборами акціонерів ДП «Івченко-Прогрес», які проводяться щорічно.

За даними фінансової звітності проведемо аналіз фінансової звітності (Баланс, Звіт про фінансові результати) (табл. 2.10 - 2.11).

Згідно даних таблиці 2.10 отримано наступні результати:

Станом на 2019 рік залишкова вартість основних засобів складала 4114260 тис. грн. У 2020 році приріст показника становив 10,14 %. Впродовж 2021 року первісна вартість основних засобів збільшилась на 688861 тис. грн, або 15,20 % в порівнянні з роком раніше. На кінець 2021 року сума залишкової вартості основних засобів склала 5220418 тис. грн. Це свідчить про підвищення виробничого та збутового потенціалу підприємства.

Так як сума дохідних вкладень в інвестиційну нерухомість зменшилась з 32368 тис. грн у 2019 році до 29136 тис. грн у 2021 році, можливо зробити висновок, що підприємство стало менше інвестувати в майно для подальшого надання в лізинг, оренду чи перепродаж.

Сума довгострокових фінансових вкладень, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємства, постійно зростає, що призводить до підвищення фінансового потенціалу підприємства та його сили як материнської компанії. Як результат, слід очікувати підвищення процентних доходів підприємства, отриманих у зв'язку з правом на дивіденди.

У 2019 році загальна вартість необоротних активів становила 4462060 тис. грн. У 2019 році приріст необоротних активів склав 9,66 %. Цей факт свідчить про поліпшення майнового стану підприємства. У 2021 році позитивна тенденція зберіглася і їх приріст склав 9,19 % у порівнянні з 2020 роком.

Таблиця 2.10 – Аналіз активів балансу ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Найменування статей	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Питома вага у складі активів, %			Абсолютне відхилення, тис. грн.		Відхилення питомої ваги, %		Відносне відхилення, %	
				2019 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Необоротні активи												
Нематеріальні активи	312	1148	1949	0,00	0,01	0,01	836	801	0,01	0,00	267,95	69,77
Основні засоби	4114260	4531557	5220418	35,84	34,34	31,49	417297	688861	-1,50	-2,85	10,14	15,20
1.3 Інвестиційна нерухомість	32368	30797	29136	0,28	0,23	0,18	-1571	-1661	-0,05	-0,06	-4,85	-5,39
Довгострокові біологічні активи		235		0,00	0,00	0,00	235	-235	0,00	0,00		-100,00
1.4 Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі у капіталі інших підприємств	286092	303560	49442	2,49	2,30	0,30	17468	-254118	-0,19	-2,00	6,11	-83,71
1.5 Інші фінансові інвестиції	13459	8852	32290	0,12	0,07	0,19	-4607	23438	-0,05	0,13	-34,23	264,78
1.6 Довгострокова дебіторська заборгованість	15403	17018	8986	0,13	0,13	0,05	1615	-8032	-0,01	-0,07	10,48	-47,20

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.7 Гудвіл при консолідації			736	0,00	0,00	0,00	0	736	0,00	0,00		
1.8 Інші необоротні активи	166			0,00	0,00	0,00	-166	0	0,00	0,00	-100,00	
Усього за розділом 1	446206 0	489316 7	534295 7	38,87	37,08	32,23	431107	449790	-1,79	-4,85	9,66	9,19
2. Оборотні активи												
2.1 Запаси	442452 0	549005 4	722412 2	38,55	41,60	43,57	1065534	1734068	3,06	1,97	24,08	31,59
2.1.1 Виробничі запаси	138122 5	151362 0	203037 3	12,03	11,47	12,25	132395	516753	-0,56	0,78	9,59	34,14
2.1.2 Незавершене виробництво	2850781	3661565	4741669	24,84	27,75	28,60	810784	1080104	2,91	0,85	28,44	29,50
2.1.3 Готова продукція	185632	306945	439854	1,62	2,33	2,65	121313	132909	0,71	0,33	65,35	43,30
2.1.4 Товари	6882	7924	12226	0,06	0,06	0,07	1042	4302	0,00	0,01	15,14	54,29
2.2 Поточні біологічні активи	319	209	139	0,00	0,00	0,00	-110	-70	0,00	0,00	-34,48	-33,49
2.3 Векселі одержані			444	0,00	0,00	0,00	0	444	0,00	0,00		
2.4 Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	427563	454668	893798	3,72	3,45	5,39	27105	439130	-0,28	1,95	6,34	96,58
2.5 Дебіторська заборгованість за розрахунками:												
2.5.1 за виданими авансами	705659	531485	1123363	6,15	4,03	6,78	-174174	591878	-2,12	2,75	-24,68	111,36
2.5.2 з бюджетом	315897	244364	297871	2,75	1,85	1,80	-71533	53507	-0,90	-0,06	-22,64	21,90

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2.6 Інша поточна дебіторська заборгованість	196167	112828	107073	1,71	0,86	0,65	-83339	-5755	-0,85	-0,21	-42,48	-5,10
2.7 Поточні фінансові інвестиції	657840	916327	551005	5,73	6,94	3,32	258487	-365322	1,21	-3,62	39,29	-39,87
2.8 Гроші та їх еквіваленти	218230	456811	950503	1,90	3,46	5,73	238581	493692	1,56	2,27	109,33	108,07
2.9 Інші оборотні активи	69298	95243	78049	0,60	0,72	0,47	25945	-17194	0,12	-0,25	37,44	-18,05
Усього за розділом 2	7015493	8301989	11226367	61,12	62,91	67,71	1286496	2924378	1,80	4,80	18,34	35,23
3 Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1223	954	10130	0,01	0,01	0,06	-269	9176	0,00	0,05	-22,00	961,84
Баланс	11478776	13196110	16579454	100,00	100,00	100,00	1717334	3383344	-	-	14,96	25,64

Таблиця 2.11 – Аналіз пасивів балансу ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Найменування статей	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Питома вага у складі пасивів, %			Абсолютне відхилення, тис. грн.		Відхилення питомої ваги, %		Відносне відхилення, %	
				2019 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Власний капітал												
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	280529	280529	280529	2,45	2,13	1,69	0	0	-0,32	-0,43	0,00	0,00
1.2. Капітал у дооцінках	1742	6379	7761	0,02	0,05	0,05	4637	1382	0,03	0,00	266,19	21,66
1.3. Додатковий капітал	452222	494578	541524	3,95	3,75	3,27	42356	46946	-0,20	-0,48	9,37	9,49
1.6. Резервний капітал	73934	73982	71184	0,65	0,56	0,43	48	-2798	-0,09	-0,13	0,06	-3,78
1.7. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6833325	8363194	9887100	59,70	63,38	59,63	1529869	1523906	3,68	-3,74	22,39	18,22
1.8. Вилучений капітал	-27273	-29856	-14670	-0,24	-0,23	-0,09	-2583	15186	0,01	0,14	9,47	-50,86
1.9. Неконтрольована частка	32232	53736	-10999	0,28	0,41	-0,07	21504	-64735	0,13	-0,47	66,72	-120,47
Усього за розділом 1	7614479	9242542	10762429	66,52	70,04	64,91	1628063	1519887	3,52	-5,13	21,38	16,44
2. Довгострокові зобов'язання та забезпечення												
2.1 Відстрочені податкові зобов'язання	108263	80419	33256	0,95	0,61	0,20	-27844	-47163	-0,34	-0,41	-25,72	-58,65
2.2 Пенсійні зобов'язання		176761	171290	0,00	1,34	1,03	176761	-5471	1,34	-0,31		-3,10
2.3 Довгострокові кредити банків	44596	41359	23148	0,39	0,31	0,14	-3237	-18211	-0,08	-0,17	-7,26	-44,03

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2.4 Інші довгострокові зобов'язання	27141	49754	29168	0,24	0,38	0,18	22613	-20586	0,14	-0,20	83,32	-41,38
2.5 Довгострокові забезпечення	356538	76710	71733	3,11	0,58	0,43	-279828	-4977	-2,53	-0,15	-78,48	-6,49
2.6 Довгострокові забезпечення виплат персоналу	9803			0,09	0,00	0,00	-9803	0	-0,09	0,00	-	100,00
2.7 Цільове фінансування	703783	983656	1500909	6,15	7,45	9,05	279873	517253	1,31	1,60	39,77	52,58
Усього за розділом 2	1250124	1408659	1829504	10,92	10,67	11,03	158535	420845	-0,25	0,36	12,68	29,88
3. Поточні зобов'язання та забезпечення												
3.1 Короткострокові кредити банків	451769	440015	494668	3,95	3,33	2,98	-11754	54653	-0,61	-0,35	-2,60	12,42
3.2 Векселі видані	4829	4903	367	0,04	0,04	0,00	74	-4536	-0,01	-0,03	1,53	-92,51
3.3 Поточна кредиторська заборгованість												
3.3.1 за довгостроковими зобов'язаннями	30266	50217	86950	0,26	0,38	0,52	19951	36733	0,12	0,14	65,92	73,15
3.3.2 за товари, роботи, послуги	196330	270783	592548	1,72	2,05	3,57	74453	321765	0,34	1,52	37,92	118,83
3.3.3 за розрахунками з бюджетом	11178	13246	15481	0,10	0,10	0,09	2068	2235	0,00	-0,01	18,50	16,87
3.3.4 за розрахунками зі страхування	32731	34100	38854	0,29	0,26	0,23	1369	4754	-0,03	-0,02	4,18	13,94

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3.3.5 за розрахунками з оплати праці	56329	57934	78133	0,49	0,44	0,47	1605	20199	-0,05	0,03	2,85	34,87
3.3.6 за розрахунками за одержаними авансами	1670594	1564494	2580029	14,59	11,86	15,56	-106100	1015535	-2,74	3,71	-6,35	64,91
3.3.7 за розрахунками з учасниками	34465	39020	49768	0,30	0,30	0,30	4555	10748	-0,01	0,00	13,22	27,54
3.3.8 за розрахунками за страховою діяльністю		3458		0,00	0,03	0,00	3458	-3458	0,03	-0,03		-100,00
3.4 Поточні забезпечення		33863	33218	0,00	0,26	0,20	33863	-645	0,26	-0,06		-1,90
3.5 Доходи майбутніх періодів	457	1031	1326	0,00	0,01	0,01	574	295	0,00	0,00	125,60	28,61
3.6 Інші поточні зобов'язання	92993	31845	16179	0,81	0,24	0,10	-61148	-15666	-0,57	-0,14	-65,76	-49,19
Усього за розділом 3	2581941	2544909	3987521	22,56	19,29	24,05	-37032	1442612	-3,27	4,77	-1,43	56,69
Баланс	11446544	13196110	16579454	100,00	100,00	100,00	1749566	3383344	-	-	15,28	25,64

Щодо оборотних активів, то спостерігається наступна тенденція. У 2019 році сума виробничих запасів становила 1381225 тис. грн. Їх приріст протягом 2020 року становив 9,59 % в порівнянні з минулим роком. У загальному випадку підвищення обсягу цього елемента активів позитивно впливає на безперервність виробничого і збутового процесу. Але проблемою може бути їх надмірне накопичення, яке веде до залучення додаткових позикових коштів. Протягом 2021 року спостерігається подальше збільшення суми запасів на 34,14 % в порівнянні з 2020 роком.

На початку досліджуваного періоду, в 2019 році сума дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги становила 427563 тис. грн її питома вага у складі активів становила 3,72%, темп приросту даного показника впродовж 2020 року склав 6,34%, але найбільшого значення сума дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги досягла у 2021 році. Так її абсолютне значення склало 893798 тис. грн (5,39% у структурі активів), а темп приросту склав 96,58%. З одного боку, це негативно впливає на фінансові витрати, адже існує необхідність залучати додаткові кошти для фінансування цього елемента активів, а з іншого боку стимулює збут продукції і послуг.

Підприємство здійснює короткострокові вкладення у фінансові інструменти, так у 2019 році вони склали 657840 тис. грн, у 2020 році по відношенню до базового року вкладення зросли на 39,29% та становили вже 916327, проте у 2021 році відбулось їх зменшення на 365352 тис. грн (темپ приросту - 39,87% у порівнянні з минулим роком), а абсолютне значення склало 551005 тис. грн.

Сума грошових коштів та їх еквівалентів у гривні постійно збільшуються, що нормально для будь-якого підприємства.

Станом на 01.01.2022 року загальна вартість оборотних активів становила 11226367 тис. грн., що на 2924378 тис. грн (або на 35,23%) більше ніж у 2020 році та на 4210874 тис. грн (або на 60,02%) більше ніж у 2019 році.

Тенденція зростання загальної вартості активів носила динамічний характер. Так впродовж 2020 року вони зросли на 1717334 тис. грн (темپ приросту 14,96%), а впродовж 2021 року – на 3383344 тис. грн (темп приросту 25,64%). Всього ж, за період, що аналізується загальна вартість активів збільшилась в 1,44 рази і складала на 2022 року 16579454 тис. грн. Цей факт свідчить про підвищення потенціалу підприємства, а також можливість генерувати прибуток для власників, адже сума активів, що приймає участь у виробничому, інвестиційному та фінансовому процесі росте.

В 2021 році сума зареєстрованого капіталу становила 280529 тис. грн. В 2020 та 2019 роках сума зареєстрованого капіталу була незмінною, проте питома вага у складі пасивів зменшувалась протягом всього періоду – 2,45%, 2,13 % та 1,69% відповідно.

Нерозподілений прибуток у 2019 році склав 6833325 тис. грн (питома вага 59,70%), у 2020 році 8363194 тис. грн (питома вага 63,38%), у 2021 році 9887100 тис. грн (питома вага 59,63%). За 2020 рік він збільшився на 1529869 тис. грн (+3,68% питомої ваги), темп приросту склав 22,39%, а за 2021 рік він збільшився ще на 1523906 тис. грн (-3,74 % питомої ваги), хоча темп приросту складав 18,22 %. Позитивне значення показника є хорошим явищем, яке свідчить, що зростання власного капіталу суб'єкта господарювання відбувається за рахунок ефективної роботи менеджменту. Тож можемо стверджувати, що менеджмент здатний виконувати поставлені перед ним завдання і досягати цілей зростання добробуту інвесторів.

Станом на 01.01.2022 року сума власного капіталу становила 10762429 тис. грн, що на 1519887 тис. грн (або на 16,44%) більше ніж у 2020 році та на 3147950 тис. грн (або на 41,34%) більше ніж у 2019 році. Це позитивна динаміка, яка свідчить про підвищення добробуту інвесторів і власників підприємства.

На початок досліджуваного періоду, а саме у 2019 році сума позикових довгострокових коштів банку становила 44596 тис. грн її питома вага у складі пасивів становила 0,39%. Темп приросту зазначеного показника впродовж

2020 року склав – 7,26%, але найменшого значення сума позикових довгострокових коштів банку досягла у 2021 році. Так її абсолютне значення склало 23148 тис. грн (0,14% у структурі пасивів), а темп приросту склав 44,03% у порівнянні з 2020 роком. тобто на протязі всього періоду підприємство не досить активно залучає довгострокові позикові кошти банку. У загальному випадку наявність довгострокових фінансових ресурсів позитивно впливає на ліквідність і створює ґрунт для проведення гнучкої фінансової політики.

Відстрочені податкові зобов'язання у 2019 році на підприємстві становили 108263 тис. грн, що складає 0,95% питомої ваги валюти балансу. Цей показник протягом всього періоду зменшувався та вже в 2021 році він складав 33256 тис. грн.

Сума довгострокових зобов'язань постійно зростає, що з одного боку зменшує ризики втрати поточної ліквідності, але з іншого боку збільшує рівень процентних платежів.

У 2019 році сума позикових короткострокових коштів банків становила 451769 тис. грн. Спад цього елемента в 2020 році становив 2,6 % порівняно з попереднім роком. Але вже у 2021 році напрямок динаміки змінюється і позитивний приріст складав 12,42 % в порівнянні з 2020 роком. Їх абсолютне значення склало 494668 тис. грн.

В 2019 році сума кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги (тобто товарні кредити від інших підприємств, які не оформлені векселем) становила 196330 тис. грн. В 2020 році сума збільшується на 37,92 % порівняно з попереднім роком. Протягом 2021 року приріст залишається позитивним. Станом на 01.01.2022 р. сума кредиторської заборгованості, в тому числі і товарних кредитів від інших підприємств, становила 592548 тис. грн. Сума короткострокових зобов'язань зростає, що негативно впливає на поточну ліквідність.

Підприємство формує резерв майбутніх витрат і платежів – в 2021 році він складав 1326 тис. грн.

Впродовж 2020 року вони зросли на 1749566 тис грн (темپ приросту 15,28%), а впродовж 2021 року – на 3383344 тис грн (темп приросту 25.64%). Всього ж, за період, що аналізується загальна вартість пасивів збільшилася в на 43,97% і складала на початок 2022 року 16579454 тис грн. Цей факт свідчить про підвищення загальної суми фінансових ресурсів підприємства, що використовується для здійснення своєї діяльності.

Аналіз фінансових результатів ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр. наведено у таблиці 2.12.

З даних таблиці 2.12 бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році склав 10730122 тис. грн, що на 25% або 2146198 тис грн більше ніж у 2020 році та на 35,34% або 2 801746 тис грн більше ніж у 2019 році, що позитивно впливає на фінансове становище підприємства, збільшує його частку ринку.

В 2019-2021 роках приріст собівартості продукції не перевищує приріст виручки. Це однозначно позитивна тенденція, яка вказує на те, що в підприємства залишається достатній обсяг коштів для здійснення інших витрат.

Валовий прибуток у 2021 році склав 5215131 тис. грн, що на 44,48% або 1605434 тис грн більше ніж у 2020 році та на 59,09% або 1937140 тис грн більше ніж у 2019 році. Позитивна динаміка зазначеного показника свідчить про ефективний контроль за собівартістю продукції. Зворотнє явище означає перевищення собівартості над доходами від реалізації товарів і послуг підприємства.

У 2019 році сума витрат на збут становила 399498 тис. грн, темп приросту зазначеного показника впродовж 2020 року склав – 11,82 %, або + 47228 тис грн в абсолютному значенні. У 2021 році у порівнянні з 2020 роком витрати на збут збільшились ще на 26,69% або на 119224 тис. грн. Така динаміка витрат свідчить про доволі агресивну політику підприємства при просуванні продукції на ринку та нарощуванні обсягів продаж.

Таблиця 2.12 – Аналіз фінансових результатів ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Найменування статей	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Зміни в абсолютних величинах, тис. грн.		Темп росту, %	
				відхилення 2020 р. до 2019 р.	відхилення 2021 р. до 2020 р.	відхилення 2020 р. до 2019 р.	відхилення 2021 р. до 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Фінансові результати							
Чистий дохід від реалізації продукції (товарі, робіт, послуг)	7928376	8583924	10730122	655548	2146198	8,27	25,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4650385	4974227	5514991	323842	540764	6,96	10,87
Валовий прибуток	3277991	3609697	5215131	331706	1605434	10,12	44,48
Інші операційні доходи	5292407	5664497	7550857	372090	1886360	7,03	33,30
Адміністративні витрати	566479	657976	774110	91497	116134	16,15	17,65
Витрати на збут	399498	446726	565950	47228	119224	11,82	26,69
Інші операційні витрати	5321059	5978638	7781602	657579	1802964	12,36	30,16
2. Фінансовий результат від операційної діяльності							
прибуток	2283362	2190854	3644326	-92508	1453472	-4,05	66,34
Доход від участі в капіталі	24367	4257	2892	-20110	-1365	-82,53	-32,06
Інші фінансові доходи	2049	9572	15749	7523	6177	367,15	64,53
Інші доходи	27509	92620	181248	65111	88628	236,69	95,69
Фінансові витрати	49743	31898	70923	-17845	39025	-35,87	122,34
Витрати від участі в капіталі	7392	2827	619	-4565	-2208	-61,76	-78,10

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші витрати	46632	199029	1465816	152397	1266787	326,81	636,48
Фінансовий результат до оподаткування							
прибуток	2253520	2063549	2306857	-189971	243308	-8,43	11,79
Витрати (дохід) з податку на прибуток	644993	744358	746490	99365	2132	15,41	0,29
Чистий фінансовий результат							
прибуток	1619469	1319191	1560367	-300278	241176	-18,54	18,28
3. Елементи операційних витрат							
Матеріальні витрати	3728983	8569922	4486747	4840939	-4083175	129,82	-47,65
Витрати на оплату праці	1134075	2432023	1378749	1297948	-1053274	114,45	-43,31
Відрахування на соціальні заходи	417697	875225	495925	457528	-379300	109,54	-43,34
Амортизація	385237	938546	559064	553309	-379482	143,63	-40,43
Інші операційні витрати	836720	2344727	8704217	1508007	6359490	180,23	271,23
Разом	6502712	15160443	15624702	8657731	464259	133,14	3,06

На початок 2019 року сума адміністративних витрат становила 566479 тис. грн. Приріст витрат становив у 2020 році 16,15 % або на 91497 тис. грн в порівнянні з попереднім періодом. Після цього спостерігаємо подальше збільшення суми управлінських витрат на 17,65 %. На кінець 2021 року сума управлінських витрат становила 774110 тис. грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2021 році склав 3644326 тис. грн, що на 66,34% або 1453472 тис грн більше ніж у 2020 році та на 59,60% або 1360964 тис грн більше ніж у 2019 році. Позитивна динаміка зазначеного показника свідчить про ефективну основну діяльність підприємства та його здатність генерувати прибуток. Негативне значення показника означає низьку ефективність операційного процесу.

Фінансова політика підприємства дозволила отримати йому в 2019 році інших фінансових доходів 2049 тис. грн. Приріст відсотків, які підприємство отримало в 2020 році, становить 367,15 % в порівнянні з 2019 роком. Фінансова політика підприємства націлена на отримання процентних доходів від інвестування в боргові цінні папери та надання фінансових ресурсів в користування іншим учасникам фінансового ринку. У 2021 році спостерігається подальший приріст обсягу відсотків до отримання - на 64,53 % в порівнянні з 2020 роком. Всього ж за 2021 рік сума процентних доходів склала 15749 тис. грн.

Значна динаміка фінансових витрат свідчить про те, що підприємство використовує дорогі джерела позичок. Так зазначений тип витрат у 2021 році склав 70923 тис. грн, що на 122,34% або 39025 тис грн більше ніж у 2020 році та на 42,58% або 21180 тис грн більше ніж у 2019 році. Інші витрати підприємства також мали тенденцію зростання.

Динаміка фінансового результату до оподаткування, за період, що досліджується мала наступний вигляд: у 2019 році підприємство отримало 2253520 тис. грн, у 2020 році - 2063549 тис. грн, а в 2021 році — 2306857 тис. грн. Позитивне значення показника свідчить про ефективну діяльність підприємства. Негативне або низьке значення показника вказує на

необхідність шукати шляхи зниження витрат і підвищення доходів підприємства.

Як результат розглянутих вище факторів підприємство сформувало позитивний чистий фінансовий результат. Так у 2021 році прибуток склав 1560367 тис. грн, що на 18,28% або 241176 тис грн більше ніж у 2020 році, але на 3,60% або 59102 тис грн менше ніж у 2019 році. Позитивна динаміка зазначеного показника свідчить про те, що підприємство діє ефективно і може генерувати прибуток для своїх інвесторів. Аналіз фінансового стану ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр. наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз фінансового стану ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Показники	2019р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення, +/-	
				2020р. до 2019 р.	2021р. до 2020р.
1	2	3	4	5	6
1.Аналіз майнового стану підприємства					
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,23	0,27	0,3	0,04	0,03
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,17	0,14	0,17	-0,03	0,03
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,02	0,02	0,01	0	-0,01
2.Аналіз ліквідності підприємства					
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	2,72	3,26	2,82	0,55	-0,45
Коефіцієнт ліквідності швидкої	0,83	1,1	1	0,28	-0,1
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,08	0,18	0,24	0,09	0,06
Чистий оборотний капітал	4046005	5681324	7177243	1635319	1495919
3.Аналіз платоспроможності підприємства					
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,73	0,78	0,74	0,05	-0,04
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,74	0,8	0,76	0,06	-0,05
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,58	0,68	0,64	0,11	-0,05
Маневреність робочого капіталу	1,2	0,97	1,01	-0,24	0,04
Маневреність власних обігових коштів	0,05	0,08	0,13	0,03	0,05
4.Аналіз ділової активності					
Оборотність активів (обороти), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	0,76	0,7	0,72	-0,06	0,02
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	46,21	20,86	12,65	-25,35	-8,21
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти)	9,55	5,68	5,66	-3,87	-0,02

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	7,79	17,26	28,45	9,47	11,19
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	37,69	63,34	63,61	25,65	0,27
Коефіцієнт оборотності запасів (оборотів)	1,91	0,96	0,87	-0,95	-0,09
Фондовіддача	2,07	1,99	2,2	-0,08	0,21
Період окупності власного капіталу	4,14	6,39	6,41	2,25	0,02
5. Аналіз рентабельності підприємства					
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	15,47	10,69	10,48	-4,78	-0,21
Коефіцієнт рентабельності акціонерного капіталу	0,24	0,15	0,16	-0,09	+0,01
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	0,20	0,15	0,15	-0,05	0
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	20,43	15,37	14,54	-5,06	-0,83
6. Аналіз прибутковості					
Коефіцієнт прибутковості акцій	5,87	4,70	5,56	-1,17	+0,86
Коефіцієнт прибуткового доходу	0,07	0,09	0,18	+0,02	+0,09
Коефіцієнт виплати дивідендів	0,01	0,02	0,03	+0,01	+0,01
7. Періодичність циклів					
Період виробничого циклу (днів)	188,69	375,08	414,98	186,39	39,9
Період операційного циклу (днів)	226,38	438,42	478,59	212,04	40,17
Період фінансового циклу (днів)	218,6	421,16	450,14	202,57	28,98

Даний аналіз передбачає розрахунок декількох показників, що свідчать про різні сфери фінансової діяльності підприємства - ліквідність, стійкість, рентабельність, ділова активність тощо.

1. У 2019 році коефіцієнт зносу основних засобів складав 0,23%, у 2020 році – 0,27, у 2021 році – 0,30. Бачимо, що протягом періоду, що аналізується, спостерігалась тенденція до зниження придатності основних засобів, що характеризує погіршення технічного стану машин і обладнання. Коефіцієнт зносу основних засобів збільшується з кожним роком, що негативно впливає на виробництво.

Коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує частку введених нових основних засобів у загальній вартості основних засобів. Протягом досліджуваного періоду зміни майже не відбувались – у 2020 році коефіцієнт зменшився на 0,03 відсоткових пункти, проте у 2021 році він знову складав

0,17 як і в 2019 році. Коефіцієнт вибуття основних засобів протягом періоду майже не зазнав змін.

2. Значення показника поточної ліквідності вище нормативного, тобто підприємство здатне погасити всі свої зобов'язання протягом року. В 2020 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 3,26 грн оборотних активів. В 2021 році ліквідність була також в межах норми і на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 2,82 грн оборотних активів.

Щодо показника швидкої ліквідності, в 2019 році підприємство могло швидко погасити 83% поточних зобов'язань. В 2020 році значення показника становило 1,1. На кінець досліджуваного періоду 1. Враховуючи, що нормативне значення коефіцієнта швидкої ліквідності складає $> 0,7$, то за досліджуваний період фактичне значення зазначеного коефіцієнта перевищує норматив.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності значно нижчий нормативного значення у 2019-2020 рр., так у 2019 році підприємство в змозі погасити 8% поточної заборгованості за рахунок наявних грошових коштів, у 2020 році тільки 18%, а у 2021 році може бути погашено 24% поточної заборгованості. Враховуючи, що нормативне значення коефіцієнта складає 0,2-0,25, то тільки у 2021 році підприємство за рахунок власних грошових коштів спроможне погасити 24 % зобов'язань.

Наявність власних оборотних коштів дозволяє підприємству проводити гнучку фінансову політику. Також знижується потреба в позикових коштах, у тому числі і короткострокових, що позитивно впливає на фінансову стійкість. В 2019 році значення показника було позитивним і підприємство володіло власними оборотними засобами. В 2020 році значення показника становило 5681324 тис. грн. На кінець періоду спостерігаємо збільшення значення показника - до 7177243 тис. грн.

3. В 2019 році частка власного капіталу становила 0,73, тобто була вкрай високою. При позитивному значенні ефекту фінансового левериджу доцільно зменшити цей показник. В 2020 році значення показника було також вищим

нормативного. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 0,74.

Коефіцієнт фінансової стійкості враховує не тільки власний капітал, але і довгострокові зобов'язання і характеризує рівень фінансової стабільності в перспективі більше 1 року. В 2019 році 74% активів фінансувалося за рахунок постійних або довгострокових джерел фінансування. Нормативним значенням є 0,8 і більше. В 2020 році значення показника відповідало нормативному значенню. Але у 2021 році фактичне значення показника склало 0,76 тобто воно нижче нормативного і в найближчій перспективі є ризик недостатності фінансування для ефективного здійснення діяльності.

Маневреність власних оборотних коштів свідчить про частку абсолютно ліквідних активів у власних оборотних коштах, які забезпечують свободу фінансового маневру. Через достатню наявність власних оборотних коштів показник позитивний. В 2020 році його значення становить 0,08. В 2021 році 0,13 % власних оборотних коштів складають абсолютно ліквідні активи.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчить про частку власних оборотних коштів у власному капіталі. В 2019 році значення показника позитивне, адже підприємство володіє власними оборотними коштами. В 2020 році значення показника становить 0,56. В 2021 році значення показника збільшилось і на кінець 2021 року становить 0,59.

В 2019 році на кожну гривню запасів припадає 0,83 грн власних оборотних коштів. Це означає, що сума власних обігових коштів дозволяє фінансувати запаси за свій рахунок. Для цього підприємство залучає позикові ресурси. В 2020 році значення показника становило 1,03. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 0,99 проти 1,03 в 2020 році, тобто сума власних обігових коштів знижується.

4. Протягом 2019 року значення показника оборотності активів становило 0,76. Це означає, що за допомогою використання кожної гривні активів було вироблено продукції та надано послуг на суму 0,76 грн. В 2020 році значення показника знижується і кожна вкладена в активи гривня

дозволила отримати 0,70 грн виручки. Тобто знижується ефективність використання активів загалом. В 2021 році спостерігається збільшення показника і на кожну гривню вкладену в активи підприємство отримало 0,72 грн доходу від операційної діяльності. Це вказує на поступове збільшення ефективності використання активів протягом усього періоду.

Оборотність дебіторської заборгованості в 2019 році склала 9,55%. В 2020 році значення показника зменшилась на 3,87%. Це вказує на збільшення ефективності управління дебіторською заборгованістю. В 2021 році тенденція не змінюється і на кінець досліджуваного періоду дебіторська заборгованість зменшилась ще на 0,02% та становила 5,66%.

Відповідно в 2020 році зростає середній термін обороту дебіторської заборгованості на 63,34 днів, а в 2021 році - збільшується на 0,27 днів. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 63,61 днів.

Період обороту кредиторської заборгованості в 2019 році склав 7,79, тобто в середньому протягом 2019 року кредиторська заборгованість здійснила оборот за 7,79 днів. В 2020 році значення показника зросло ще на 9,47 днів. Це вказує на підвищення ефективності управління кредиторською заборгованістю, адже це означає, що підприємство використовує кожну окрему гривню цих коштів протягом тривалішого періоду часу. В 2021 році тенденція незмінна і на кінець досліджуваного періоду кредиторська заборгованість здійснювала оборот за 28,45 днів.

Щодо показника фондівдачі, то він вказує на те, що в 2019 році кожна гривня вкладена в основні засоби принесла підприємству 2,07 грн виручки. В 2020 році ефективність використання виробничих основних засобів зменшується на 0,08 грн. В 2021 році відбувається збільшення ефективності використання основних засобів і на кожну гривню основних засобів, залучену до операційного процесу підприємства, було виготовлено продукції та надано послуг на суму 2,20 грн.

За умови, що підприємство діяло б на рівні 2019 року його власний капітал окупився б протягом 4,14 років. Якби підприємство діяло на рівні 2020

року власний капітал окупився б протягом 6,39 років. Значення показника окупності було позитивним і в 2021 році – 6,41.

5. Рентабельність активів в 2019 році склала 15,47 %, тобто на кожен гривню активів підприємство отримало 15,47 копійок чистого прибутку. В 2020 році на кожен вкладену в активи гривню було отримано 10,69 копійок чистого прибутку. В 2021 році значення показника рентабельності активів дорівнювало 10,48 %.

Щодо показника рентабельності власного капіталу, то в 2019 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,24 грн чистого прибутку. Це достатньо задовільний показник, який свідчить про задовільну ефективність роботи підприємства. В 2020 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,15 грн чистого прибутку, тобто ефективність роботи за цей рік була нижчою. В 2021 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,16 грн чистого прибутку.

Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю виручки. Як правило, підприємства, де менеджмент працює на високому рівні, мають високі доходи, оскільки вони добре розпоряджаються доступними ресурсами. В 2019 році кожна отримана гривня виручки дозволила отримати 20,43 грн чистого прибутку. В 2020 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить 15,37 %. На кінець 2021 року значення показника становило 14,54 %.

6. Аналіз прибутковості акцій, прибуткового доходу та виплати дивідендів показав, що всі показники мали тенденцію до зростання.

7. Період виробничого циклу означає період протягом якого сировина та матеріали набувають форми готового продукту. Позитивною динамікою є скорочення показника і навпаки. На початок 2019 року значення показника становить 188,69 днів. В 2020 році для перетворення сировини в готовий товар було потрібно на 186,39 днів більше. В 2021 році виробничий період

збільшився до 414,98 днів. Це свідчить про наявність резервів зниження рівня запасів.

Період операційного циклу означає період протягом якого сировина та матеріали набувають грошову форму. Позитивною тенденцією є спадна динаміка. В 2020 році спостерігається збільшення операційного циклу в порівнянні з минулим роком на 212,04 днів. В 2021 році період, протягом якого сировина та матеріали набувають грошової форми, постійно збільшувалася, а значить ефективність роботи підприємства зменшувалася.

Період фінансового циклу означає період обороту коштів підприємства. Позитивною тенденцією є скорочення показника, однак якщо значення є нижчим нуля, то це свідчить про недостатній обсяг грошових ресурсів для своєчасного розрахунку з кредиторами. Протягом 2019 року значення показника становить 218,6 днів. В 2020 році період фінансового циклу склав 421,16 днів. На кінець 2021 року значення показника становило 450,14 днів.

Проаналізувавши фінансовий стан підприємство, визначимо його тип фінансової стійкості (таблиця 2.14).

Таблиця 2.14 – Розрахунок типу фінансової стійкості ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4
Джерела власних коштів	8328522	10227229	12264664
Необоротні активи	4462060	4893167	5342957
Наявність власних оборотних коштів (ряд. 1 – ряд. 2)	3152419	4349375	5419472
Довгострокові кредити і позикові кошти (довгострокові зобов'язання)	180000	348293	256862
Наявність власних і довгострокових позикових джерел коштів для формування запасів і витрат (ряд. 3 + ряд. 4)	3332419	4697668	5676334
Короткострокові кредити і позикові кошти (поточні зобов'язання)	2581941	2544909	3987521
Загальна величина основних джерел коштів для формування запасів (ряд. 5 + ряд. 6)	5914360	7242577	9663855
Загальна величина запасів	4874839	5490263	7224261

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів (ряд. 3 – ряд. 8)	-1722420	-1140888	-1804789
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів (ряд. 5 – ряд. 8)	-1542420	-792595	-1547927
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини основних джерел коштів для формування запасів (ряд. 7 – ряд. 8)	1039521	1752314	2439594
Тип фінансової стійкості	Проблемний стан	Проблемний стан	Проблемний стан

Як бачимо з розрахунків, в першому досліджуваному році підприємство відчуває нестачу власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів. Це створює ризики фінансової стійкості, адже в разі обмеження короткострокових позикових джерел фінансування, підприємство не зможе створювати резерви сировини, товарів і матеріалів для безперебійної роботи. Тому тип фінансової стійкості - проблемний стан.

В 2020 році підприємство відчуває нестачу власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів у розмірі – 792595 тис. грн. Тобто в підприємства проблемний фінансовий стан.

На кінець досліджуваного періоду ситуація сформувалася наступна. - 1547927 тис. грн - сума власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів, якої не вистачає для фінансування запасів. Тому в підприємства проблемний стан.

Динаміка показників власного капіталу ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр. наведено у таблиці 2.15.

У 2019 році власний капітал не чутливий до форс-мажорних обставин та має значення 0,7. В 2020 році рівень захисту власного капіталу зменшився до 0,06 у порівнянні з попереднім роком. В 2021 році рівень захисту власного капіталу залишається незмінним. На кінець досліджуваного періоду 0,06 % активів використовувалися для захисту власного капіталу.

Таблиця 2.15 – Динаміка показників власного капіталу ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Коефіцієнт захисту власного капіталу	0,07	0,06	0,06
Коефіцієнт ризику власного капіталу	13,47	15,26	16,57
Коефіцієнт захисту зареєстрованого капіталу	0,26	0,26	0,25
Коефіцієнт розвитку підприємства за рахунок самофінансування господарської діяльності	0,96	0,98	0,98
Оборотність власного капіталу	1,12	0,93	0,95
Приріст власного капіталу, тис, грн	1808663	1628063	1519887
Вартість власного капіталу згідно прибуткового підходу	0,24	0,16	0,16

Коефіцієнт ризику власного капіталу показує рівень ризику втрати підприємством статутного капіталу та наявного чистого прибутку. Нормативне значення показника 5. Значення вище свідчить про високий ризик вкладення коштів у підприємство. На ДП «Івченко-Прогрес» коефіцієнт ризику власного капіталу за 2019-2020 рр. складав: у 2019 році -13,47, у 2020 році -15,26, у 2022 році -16,57, тобто рівень ризику втрати власного капіталу досить високий.

В 2019 році на кожну гривню зареєстрованого капіталу припадало 0,26 гривень резервного. Згідно законодавством цей показник для публічних акціонерних товариств повинен бути не менше 15%. В 2020 році захист власного капіталу не підвищується і частка резервного капіталу в загальній сумі статутного становила 0,26. В 2021 році рівень захисту зареєстрованого капіталу зменшився до 0,25.

Чистий прибуток, що залишився для самофінансування підприємства, може бути розподілений по статутному і резервному фондам або залишатися як нерозподілений. В активах він може бути спрямований на фінансування будь-яких майнових об'єктів. Нерозподілений прибуток є власністю засновників, і тому збільшує суму власного капіталу, а сума збитку відповідно

його зменшує. Коефіцієнт розвитку підприємства шляхом самофінансування показав, що підприємство розвивається переважно за рахунок власних коштів та має достатньо високий рівень забезпечення своєї діяльності за рахунок власних джерел. Значення даного показника коливалось від 0,96 до 0,98.

В 2019 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 24,13 копійок чистого прибутку. Це достатньо високий показник, свідчить про високу ефективність роботи підприємства. В 2020 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 15,65 копійок чистого прибутку, тобто ефективність роботи за рік знизилась. В 2021 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 15,60 копійок чистого прибутку.

На початок 2019 року значення показника оборотності власного капіталу становило 1,12. Це означає, що за допомогою кожної гривні власного капіталу було вироблено продукції та надано послуг на суму 1,12 грн. В 2020 році значення показника знижується і кожна гривня власного капіталу дозволила отримати 0,93 грн виручки. Тобто знижується ефективність використання коштів власників підприємства. В 2021 році ситуація дещо покращується і підприємство підвищує ефективність використання власного капіталу - до 0,95 грн на кожную вкладених коштів.

В 2019 році сума власного капіталу збільшилася на 1808663 тис. грн. Наступного року приріст власного капіталу склав 1628063 тис. грн. У 2021 році приріст показника склав 1519887 тис. грн. Згідно прибуткового підходу вартість власного капіталу дорівнює рентабельності власного капіталу. Тобто вважається, що сума чистого прибутку, яку створює підприємство і є платою за використання цих коштів. Значення показника знаходиться вище.

Тому доцільно провести фінансовий аналіз позикових фінансових ресурсів та визначити джерела формування поточних зобов'язань підприємства за окремими різновидами (таблиці 2.16, 2.17).

Таблиця 2.16 – Динаміка позикових коштів ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2020р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.	2020р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.
Довгострокові ресурси	180000	348293	256862	168293	-91431	48,32	-35,60
Короткострокові ресурси	2581941	2544909	3987521	-37032	1442612	-1,46	36,18

Таблиця 2.17 – Джерела формування поточних зобов'язань ДП «Івченко-Прогрес» за 2019-2021 рр.

Показники	2019		2020		2021		Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2020р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.	2020р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.
Постачальники	201159	7,79	275686	10,83	275686	6,91	74527	0	37,05	116,16
Покупці	1670594	64,70	1564494	61,48	2580029	64,70	-106100	1015535	-6,35	64,91
Наймані працівники	56329	2,18	57934	2,28	78133	1,96	1605	20199	2,85	34,87
Бюджет	11178	0,43	13246	0,52	15481	0,39	2068	2235	18,5	16,87
Цільові фонди	32731	1,27	34100	1,34	38854	0,97	1369	4754	4,18	13,94
Учасники підприємства	34465	1,33	39020	1,53	49768	1,25	4555	10748	13,22	27,54
Банки та кредитні установи	482035	18,67	490232	19,26	581618	14,59	8197	91386	1,7	18,64
Інші джерела поточних зобов'язань	92993	3,60	31845	1,25	16179	0,41	-61148	-15666	-65,76	-49,19
Всього	2581941		2544909		3987521		-37302	+1442612	-1,43	+56,69

Розглядаючи динаміку позикових коштів (таблиця 2.16) бачимо, що сума довгострокових ресурсів зростає на 168293 тис. грн або 48,32 % у 2020 році, проте в 2021 році вона зменшується на 91431 тис. грн (або 35,60%) та складала 256862 тис. грн. Сума короткострокових зобов'язань у 2021 році значно зростає на 1442612 тис. грн. (або 36,18%), що негативно впливає на поточну ліквідність.

Отже, компанія ДП «Івченко-Прогрес» зареєстрована 10.01.1995 р. Керівником організації є Кравченко Ігор Федорович. Розмір статутного

капіталу складає 100 280 000,00 грн. На момент останнього оновлення даних 08.12.2022р. стан організації - в стані припинення. Організаційно-правова форма – державне підприємство.

Підприємство на підставі договору постачання реалізує підприємству-резиденту готову продукцію на суму 240000 грн (у тому числі ПДВ). Собівартість реалізованої продукції склала 210000 грн. Реалізація здійснена на умовах як подальшої оплати, так і передоплати.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році склав 10730122 тис. грн, що на 25% або 2146198 тис грн більше ніж у 2020 році та на 35,34% або 2 801746 тис грн більше ніж у 2019 році, що позитивно впливає на фінансове становище підприємства, збільшує його частку ринку.

Станом на 2019 рік залишкова вартість основних засобів складала 4114260 тис. грн. У 2020 році приріст показника становив 10,14 %. Впродовж 2021 року первісна вартість основних засобів збільшилась на 688861 тис. грн, або 15,20 % в порівнянні з роком раніше. На кінець 2021 року сума залишкової вартості основних засобів склала 5220418 тис. грн. Це свідчить про підвищення виробничого та збутового потенціалу підприємства.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ДП «ІВЧЕНКО-ПРОГРЕС»

3.1 Внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»

Воєнний стан обумовлює необхідність проведення своєчасного контролю. Внутрішній аудит доходів відіграє важливу роль у загальному аудиті підприємств, оскільки впливають на результати діяльності підприємства.

Аудит доходів від реалізації готової продукції проведено на підставі методики перевірки, яка запропонована науковцями Меліхової Т.О., Чакалової Н.С., Петрової О.С. [66].

Для планування аудиту доходів від реалізації продукції, аудиторю необхідно провести тестування та оцінити стан системи внутрішнього контролю доходів від реалізації продукції на підприємстві. Тест внутрішнього контролю обліку доходів від реалізації готової продукції наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Тест внутрішнього контролю обліку доходів від реалізації готової продукції*

Зміст питання	Варіанти відповіді			Примітки
	Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5
Чи ведеться окремо аналітичний облік доходів від реалізації продукції: – відомості; – картки?				
Чи є відповідальні особи за повноту та своєчасність відвантаження продукції?				
Чи здійснюється перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010?				

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5
Чи укладаються договори на кожний вид реалізованої продукції?				
Чи контролюється зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції з покупцями та замовниками за різних умов відвантаження?				
Чи перевіряються данні первинних документів з даними синтетичного обліку доходів від реалізації продукції?				
Чи узгоджується з головним бухгалтером реалізація продукції боржникам?				
Чи були виявлені випадки реалізації продукції (товарів) без документів на відвантаження?				
Чи ведуться книги реєстрації замовлень на продаж готової продукції?				
Чи здійснюється групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс з метою контролю?				
Чи сформована аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010?				
Чи здійснюється перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України?				
Чи здійснюється перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження?				
Чи відбувається звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції з іноземними та вітчизняними покупцями з даними фінансової звітності?				
Чи ведеться аналітичний облік реалізації продукції (товарів) та визнання доходів за бартерними угодами?				

*проведено автором на підставі методики [66]

Після оцінки системи внутрішнього контролю доходів від реалізації готової продукції аудитор, враховуючи результати оцінки, переходить до планування аудиту, для чого складає загальний план аудиту доходів від реалізації продукції на підприємстві.

Аудит доходів від реалізованої готової продукції здійснюється у

порядку, який зазначено у плані та програмі аудиту, що наведено у таблицях 3.2-3.3.

Виявлені у ході аудиту помилки аудитор фіксує у робочих документах, форми яких представлено у таблицях 3.4-3.12.

Таблиця 3.4 – Форма робочого документа аудитора щодо перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації готової продукції*

№ з/п	Найменування контрагента, документ, номер, дата	Дані відповідно до первинних документів	За даними підприємства (синтетичний облік рах. 701, 704)		За даними аудитора (синтетичний облік рах. 701, 704)		Відхилення
			Дт	Кт	Дт	Кт	
1	ТОВ «Мрія», № 15 від 15.01.2021р.	500 000	631	701	361	701	600000
2		100 000	641	701	701	641	100000

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації готової продукції показало, що операція в обліку відображена невірно. Для виправлення треба списати червоним сторно Дт 631 Кт 701 на суму 500000 грн, Дт 641 Кт 701 на суму 100000грн, а також дописати вірну операцію Дт 361 Кт 701 на суму 600000 грн, Дт 701 Кт 641 на суму 100000 грн.

Таблиця 3.5 – Форма робочого документа аудитора щодо зіставлення даних первинних документів з даними договору на реалізацію готової продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження*

№ п/п	Найменування контрагента, документ, номер, дата	Умови передачі продукції, згідно з договором	Первинні документи (які підтверджують перехід права власності продукції)		Співставлення дат реалізації продукції		Відхилення
			товарно-транспортна накладна	акт приймання-передачі	Дата реалізації за первинним документом	Дата реалізації в обліку	
1	ТОВ «Надія»	довіреність	200000	150000	05.05.2021	05.05.2021	50000

*проведено автором на підставі методики [66]

Таблиця 3.2 – План проведення аудиту доходів від реалізації готової продукції*

№	Етапи	Мета та завдання	Джерела інформації	Аудиторські процедури	Термін виконання	Відповідальний
1.	Підготовчий	Дослідити підприємство	Статут підприємства, наказ про облікову політику, звіти попередніх перевірок, накази.	знайомлення з діяльністю підприємства, оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, планування аудиту доходів від реалізації продукції	01.04.2022-05.04.2022	Люсін В.С.
2.	Основний	Перевірка первинних документів з обліку доходів підприємства	Накладні, рахунки-фактури, акти приймання-передачі, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, товарні накладні, СМР.	- перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції; - зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження; - перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передавання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010.-	08.04.2022-12.04.2022	Люсін В.С.
		Перевірка визнання і розрахунку доходів від реалізації продукції	Повнота відображення на рахунках бухгалтерського обліку і в звітності здійснених угод	- перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження; - звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям з даними фінансової звітності; - перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції; - перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України; - перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010 - перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.	15.04.2022-19.04.2022	Люсін В.С.
3.	Заключний	Формування обґрунтованої інформації про доходи від реалізації продукції	Робочі документи аудитора, звіт	Підготовка та складання аудиторського звіту	22.04.2022-26.04.2022	Люсін В.С.

*проведено автором на підставі методики [66]

Таблиця 3.3 – Програма аудиту доходів від реалізації готової продукції*

№	Аудиторські процедури	Мета	Задачі	Аудиторські докази	Метод перевірки	Термін	Виконавець			
1	Загальні відомості про підприємство	Знайомство з діяльністю підприємства, планування аудиту доходів від реалізації продукції	Знайомство з діяльністю підприємства	Наказ про облікову політику, накази.	Документальна перевірка, співставлення	01.04.2022-05.04.2022	Люсін В.С.			
2	перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції	Впевненість у правильності оформлення обліку доходів від реалізації продукції	Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку реалізації продукції	Акт приймання-передачі, накладні, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, договори на купівлю продажу, облікові реєстри, звітність		08.04.2022	Люсін В.С.			
3	зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження				10.04.2022	Люсін В.С.				
4	перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010	Впевненість у правильності оформлення обліку доходів від реалізації продукції та відображенні їх в обліку	Перевірити повноту та правильність бухгалтерського обліку доходів від реалізації	Акт приймання-передачі, накладні, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, договори на купівлю продажу, облікові реєстри, звітність	Документальна перевірка	12.04.2022	Люсін В.С.			
5	перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження				15.04.2022	Люсін В.С.				
6	звірка даних синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям, з даними фінансової звітності;				16.04.2022	Люсін В.С.				
7	перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції				17.04.2022	Люсін В.С.				
8	перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України;				17.04.2022	Люсін В.С.				
9	перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010				18.04.2022	Люсін В.С.				
10	перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.				19.04.2022	Люсін В.С.				
11	Підготовка та складання аудиторського звіту				Сформуувати обґрунтований аудиторський звіт	Здійснення процедур з систематизації отриманої інформації	Робочі документи аудитора, звіт	Документальна перевірка, узагальнення	22.04.2022-26.04.2022	Люсін В.С.

*проведено автором на підставі методики [66]

Зіставлення даних первинних документів з даними договору на реалізацію готової продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження виявлена різниця між товарно-транспортною накладною та актом приймання передачі на суму 50 000 грн.

Таблиця 3.6 – Форма робочого документа аудитора щодо перевірки первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації готової продукції, та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010*

№ п/п	Найменування контрагента, документ, номер, дата	Умови Інкотермс 2010	Первинні документи, які засвідчують перехід права власності (CMR, морські коносаменти, тощо)	Відхилення
1	ТОВ «Мі»	Поставка до кордону	CMR	Не має інформації про оплату продукції

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації готової продукції, та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010, але за контрагентом ТОВ «Мі» не має інформації про оплату продукції.

Таблиця 3.7 – Форма робочого документа аудитора щодо перевірки формування даних обліку доходів від реалізації готової продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження*

№ п/п	Найменування контрагента, документ, номер, дата	Дата переходу права власності продукції (реалізація продукції)	Відображення в обліку		Курс НБУ	Сума, валюті/ гривні	Відхилення
			Дт	Кт			
1	ТОВ «Дія»	01.05.2021р.	362	26	26,9	1000/26900	Не вірна кореспонденція

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка даних обліку доходів від реалізації готової продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження встановлено, що по операції з контрагентом ТОВ «Дія» 01.05.2021 р. не вірно відображена кореспонденція Дт 362 Кт 26 на суму 26900 грн.

Таблиця 3.8 – Форма робочого документа аудитора щодо перевірки відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації готової продукції*

Період	Найменування контрагента, документ, номер, дата	Дата переходу права власності продукції (реалізація продукції)	Податкова накладна	Реєстр виданих податкових накладних	Декларація з ПДВ	Відхилення		примітки
						Реєстр виданих податкових накладних від даних податкової накладної	Декларація з ПДВ від реєстру виданих податкових накладних	
Червень	ТОВ «Тор», №35, від 06.06.2021р	06.06.2021 р.	20 000	20 000	18 000	20 000	18 000	2000

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації готової продукції встановлено невідповідність Реєстру виданих податкових накладних від Декларації з ПДВ на суму 2000 грн.

Таблиця 3.9 – Форма робочого документа перевірки даних синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям, з даними фінансової звітності*

№ п/п	Дані синтетичного обліку						Дані фінансової звітності (ф. 2)	Відхилення
	дохід отриманий від реалізації продукції іноземним покупцям			дохід отриманий від реалізації продукції вітчизняним покупцям				
	Д-т	К-т	Сума	Д-т	К-т	Сума	сума	
1	362	701	60 000	361	701	500 000	500 000	60 000

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка даних синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям, з даними фінансової звітності встановила невідповідність на суму 60 000 грн.

Таблиця 3.10 – Форма робочого документа аудитора з перевірки оподаткування доходів від реалізації готової продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України*

Зміст господарської операції	Відображення в обліку доходу операцій з вітчизняними покупцями, за рахунками 701			Сума згідно до податкової накладної, ставка 20%	Відображення в обліку доходу від експортних операцій, за рахунками 701			Сума згідно до податкової накладної, ставка 0%
	Дт	Кт	Сума, грн		Дт	Кт	Сума, грн (за курс. НБУ)	
Відвантажена готова продукція покупцям	361	701	100 000	20 000	361	701	10 000	0

*проведено автором на підставі методики [66]

Таблиця 3.11 – Форма робочого документа аудитора щодо перевірки аналітичної картки обліку доходів від реалізації готової продукції відповідно до умов Інкотермс 2010*

Умови Інкотермс 2010	Надходження коштів		Книга обліку доходів від реалізації продукції, сума дол. за курс. НБУ	
	Сума, дол за курс. НБУ	Документ	Дт	Кт
Група Е "Місце відправлення" (EXW)				
Група F "Основне перевезення неоплачене" (FCA, FAS, FOB)				
Група С "Без вивантаження" (CIF, CFR, CPT, CIP)				
Група D "Доставка" (DAT, DAP, DDP)	10 000/269 000	накладна	-	10 000/266 000

*проведено автором на підставі методики [66]

Таблиця 3.12 – Форма робочого документа аудитора з перевірки групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації готової продукції згідно Інкотермс*

Контрагент, контракт (номер, дата)	Invoice/Proforma invoice, номер та дата	Сума, грн/дол	Дата виписки банку	Комісія банку, дол. за курс.НБУ			Надійшло коштів			
				OUR (за рахунок платника)	SHA (відправник сплачує комісію свого банку, а отримувач комісію свого)	BEN (утримується з суми самого платежу)	Група Е "Місце відправлення" (EXW)	Група F "Основне перевезення неоплачене" (FCA, FAS, FOB)	Група С "Без вивантаження" (CIF, CFR, CPT, CIP)	Група D "Доставка" (DAT, DAP, DDP)
ТОВ «Дім»	№145, від 08.08.2021р.	500 00	08. 08.2 021	500						50000
Усього отриманих доходів за місяць				500						50000
Разом наростаючим підсумком з початку року				500						50000

*проведено автором на підставі методики [66]

Перевірка оподаткування доходів від реалізації готової продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України показало, що не вірно відображена сума ПДВ, оскільки доходи були відображені на суму без ПДВ.

Перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації готової продукції відповідно до умов Інкотермс 2010 показало, що не відповідає сума коштів, яка надійшла з сумою Книги обліку доходів від реалізації продукції.

Перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації готової продукції згідно Інкотермс показано, що не врахована комісія банку, яку сплачує платник.

Аудиторський звіт внутрішнього аудиту

Внутрішній аудитор Люсін Володимир

Місто Запоріжжя

«26» квітня 2022 р.

Проведена внутрішня перевірка доходів від реалізації продукції.

за період з «01» січня 2021 р. по «31» грудня 2021 р.

Підстава для проведення внутрішнього контролю наказ № 12 від 12.02.2022 р.

Матеріально-відповідальні особи

з «01» січня 2021 р. по «31» грудня 2021 р.

Початок перевірки «01» квітня 2022 р.

Перевірка закінчена «26» квітня 2022 р.

Документи наданні до перевірки:

Наказ про облікову політику, накази, Акт приймання-передачі, накладні, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, договори на купівлю продажу, облікові реєстри, звітність.

Питання винесені до перевірки:

- перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції;
- зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження;

- перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010;

- перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження;

- звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям з даними фінансової звітності;

- перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції;

- перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України;

- перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010;

- перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.

Порушення виявлені в ході перевірки:

1. Перевірка даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації готової продукції показало, що операція в обліку відображена невірно. Для виправлення треба списати червоним сторно Дт 631 Кт 701 на суму 500000 грн, Дт 641 Кт 701 на суму 100000 грн, а також дописати вірну операцію Дт 361 Кт 701 на суму 600000 грн, Дт 701 Кт 641 на суму 100000 грн.

2. Зіставлення даних первинних документів з даними договору на реалізацію готової продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження виявлена різниця між товарно-транспортною накладною та актом приймання передачі на суму 50 000 грн.

3. Перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації готової продукції, та передання права власності покупцям та замовникам

відповідно до умов Інкотермс 2010, але за контрагентом ТОВ «Мі» не має інформації про оплату продукції.

4. Перевірка формування даних обліку доходів від реалізації готової продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження встановлено, що по операції з контрагентом ТОВ «Дія» 01.05.2021 р. не вірно відображена кореспонденція рахунків Дт 362 Кт 26 на суму 26900 грн.

5. Перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації готової продукції встановлено невідповідність Реєстру виданих податкових накладних від Декларації з ПДВ на суму 2000 грн.

6. Перевірка даних синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям, з даними фінансової звітності встановила невідповідність на суму 60 000 грн.

7. Перевірка оподаткування доходів від реалізації готової продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України показало, що не вірно відображена сума ПДВ, оскільки доходи були відображені на суму без ПДВ.

8. Перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації готової продукції відповідно до умов Інкотермс 2010 показало, що не відповідає сума коштів, яка надійшла з сумою Книги обліку доходів від реалізації продукції.

9. Перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації готової продукції згідно Інкотермс показано, що не врахована комісія банку, яку сплачує платник.

Висновки та рекомендації за результатами перевірки:

Облік доходів від реалізації готової продукції ведеться з порушенням Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 від 21 грудня 1999 року.

Внутрішній аудитор _____ В.С. Люсін

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку і оподаткування доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»

Для ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів від реалізації продукції непередбачено окремих документів, які б полегшували складання звітності. Тому, для покращення оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції пропонуємо надалі використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації продукції, оподаткування доходів від реалізації продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку (таблиці 3.13-3.18).

Таблиця 3.13 – Відомість відображення концептуальних основ обліку доходів в наказі про облікову політику*

Елемент облікової політики	Фактично застосовуються на підприємстві	Наказ про облікову політику за поточний рік	Треба внести зміни до наказу про облікову політику на наступний рік
1	2	3	4
Класифікація доходів від основної виду діяльності			
Умови визнання доходів у довготривалих і комплексних за предметом постачання договорах			
Строки виконання договору, у разі перевищення яких має бути розраховано методи розподілу ціни договору на зобов'язання до виконання, коли ціни прямо не впливають з умов контракту			

Продовження таблиці 3.13

1	2	3	4
Способи розрахунку й визнання в обліку знижок, бонусів та акційних продаж			
Критерії для розрахунку гарантійних забезпечень			

*запропоновано автором

Таблиця 3.14 – Відомість отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті*

Період	Вид продукції за договорами								
	№	Дата	Сума, грн	№	Дата	Сума, грн	№	Дата	Сума, грн

*запропоновано автором

Таблиця 3.15 – Відомість отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті*

Дата	Країна	Долар	Курс	Сума, грн	Євро	Курс	Сума, грн

*запропоновано автором

Таблиця 3.16 – Відомість зменшення доходу від реалізації готової продукції*

Період	Доход	Зменшено на знижку у фіксованій сумі	Зменшено на знижку на відсоток від реалізації	Чистий дохід

*запропоновано автором

Таблиця 3.17 – Відомість оподаткування доходів від реалізації готової продукції*

Період	За даними внутрішнього аудиту				
	валовий дохід	мито	акциз	ПДВ	чистий дохід

*запропоновано автором

Таблиця 3.18 – Відомість розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку*

Період	За даними фінансового обліку	За даними податкового обліку	Податкові різниці

*запропоновано автором

Для ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів від реалізації готової продукції непередбачено окремих документів, які полегшували складання управлінської, фінансової та податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення оподаткування та бухгалтерського обліку доходів від реалізації готової продукції у зв'язку з воєнним станом використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації готової продукції, оподаткування доходів від реалізації готової продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації готової продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

3.3 Шляхи внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на ДП «Івченко-Прогрес»

В воєнний час багато підприємств втратили свої економічні зв'язки з постійними покупцями, працівникам важко працювати з довійськовою продуктивністю при постійних тривогах, обстрілах, прильотах ракет, руйнуванню приміщень та періодичного відключення світла. Існує загроза небезпеки доставки непошкодженої продукції дорогами країни, а також

виникли часті затримки оплати покупців за раніше відвантажену продукцію. Отже, тема дослідження дуже актуальна, оскільки від правильності оподаткування, ведення обліку, проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції залежить здійснення своєчасного податкового планування для прийняття управлінських рішень.

Метою внутрішнього аудиту доходів від реалізації є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій із доходами від реалізації готової продукції правильності їх відображення в обліку та звітності.

Завдання з проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції перевірити: відповідність відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику, повноту отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті, повноту отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті, повноту зменшення доходу від реалізації готової продукції, правильність оподаткування доходів від реалізації готової продукції, відповідність доходів у фінансовому та податковому обліку.

Анкету перевірки доходів від реалізації готової продукції подано в таблиці 3.19. У програмі аудиту доходів від реалізації готової продукції відображені основні процедури перевірки.

Таблиця 3.19 – Анкета перевірки доходів від реалізації готової продукції*

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Так	Ні	Інформація відсутня	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Чи відображені концептуальні основи обліку доходів в наказі про облікову політику?				
2	Чи відбувається експорт готової продукції закордон?				
3	Чи є підприємство платником акцизного податку?				
4	Чи є підприємство платником ПДВ?				
5	Чи пропонуються покупцям знижки від обсягу придбання?				

Продовження таблиці 3.19

1	2	3	4	5	6
6	Чи звіряються дані доходу у фінансовому та податковому обліку?				
7	Чи відбувається звірка з покупцями?				
8	Чи була випадки пошкодження готової продукції при доставці?				
9	Чи залишилась готова продукція підприємства на окупованих територіях?				
10	Чи були затримки у оплаті покупців за відвантажену готову продукцію?				

*запропоновано автором

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор приступає до розробки загального плану внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції (табл. 3.20). Загальний план внутрішнього аудиту є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах аудиту і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації. Внутрішній аудит доходів від реалізації готової підприємства рекомендується проводити в кілька етапів.

Таблиця 3.20 – Загальний план проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції*

Етапи внутрішнього аудиту	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Період проведення	Виконавці
1	2	3	4	5
Підготовчий	Знайомство з бізнесом, планування аудиту доходів від реалізації готової продукції	Звіти попередніх, перевірок, накази.		
Основний	Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику	Журнал б головна книга, Баланс		
	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті			
	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті			

Продовження таблиці 3.20

1	2	3	4	5
	Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації готової продукції			
	Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації готової продукції			
	Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку			
Завершальний	Складання аудиторського звіту	Звіт		

*запропоновано автором

Програму внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції наведено в таблиці 3.21.

Для вирішення поставлених завдань внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 4-9), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного його проведення.

Таблиця 3.22 – Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті*

Період	За даними підприємства	За даними внутрішнього аудиту									Відхилення
		Вид продукції за договорами									
		№	дата	сума	№	дата	сума	№	дата	сума	

*запропоновано автором

Таблиця 3.23 – Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті*

Дата	За даними підприємства		За даними внутрішнього аудиту							Відхилення	
	сума по долар договорам	сума по договорам євро	країна	долар	курс	сума,	євро	курс	сума,	сума по долар договорам	сума по договорам євро

*запропоновано автором

Таблиця 3.21 – Програма аудиту доходів від реалізації готової продукції*

№	Мета	Перелік аудиторських процедур	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Впевнитись у відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику	Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-1			
2	Впевнитись у повноті отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у національній валюті	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-2			
3	Впевнитись у повноті отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-3			
4	Впевнитись у повноті зменшення доходу від реалізації готової продукції	Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації готової продукції	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-4			

Продовження таблиці 3.21

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Впевнитись у правильності оподаткування доходів від реалізації готової продукції	Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації готової продукції	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-5			
6	Впевнитись у відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку	Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку	А, Б, В, Г, Д	Документальний, арифметичний, вибіркового	ОЗ-6			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність – А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

*запропоновано автором

Таблиця 3.24 – Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику*

Елемент облікової політики	Наказ про облікову політику	Фактично застосовуються на підприємстві	Відхилення
Класифікація доходів від основної виду діяльності			
Умови визнання доходів у довготривалих і комплексних за предметом постачання договорах			
Строки виконання договору, у разі перевищення яких має бути розраховано методи розподілу ціни договору на зобов'язання до виконання, коли ціни прямо не впливають з умов контракту			
Способи розрахунку й визнання в обліку знижок, бонусів та акційних продаж			
Критерії для розрахунку гарантійних забезпечень			

*запропоновано автором

Таблиця 3.25 – Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації готової продукції*

Період	За даними підприємства	За даними внутрішнього аудиту				Відхилення
		дохід	зменшено на знижку у фіксованій сумі	зменшено на знижку на відсоток від реалізації	чистий дохід	

*запропоновано автором

Таблиця 3.26 – Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації готової продукції*

Період	За даними підприємства					За даними внутрішнього аудиту					Відхилення				
	дохід	мити	акциз	ПДВ	ЧД	дохід	мити	акциз	ПДВ	ЧД	дохід	мити	акциз	ПДВ	ЧД

*запропоновано автором

Таблиця 3.27 – Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку*

Період	За даними фінансового обліку	За даними податкового обліку	Податкові різниці

*запропоновано автором

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на підприємствах, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудитору охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації готової продукції на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

Отже, у процесі аудиту доходів були перевірені питання: перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції; зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження; перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010; перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження; звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям з даними фінансової звітності; перевірка відповідності податкового зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції; перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією

України; перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010; перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.

Для ведення обліку та оподаткування доходів від реалізації готової продукції непередбачено окремих документів, які полегшували складання управлінської, фінансової та податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення оподаткування та обліку доходів від реалізації готової продукції у зв'язку з воєнним станом використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації готової продукції, оподаткування доходів від реалізації готової продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення обліку доходів від реалізації готової продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудитору охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації готової продукції, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

ВИСНОВКИ

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регламентується: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 15 «Дохід».

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством. Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, про доходи грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суми знижок, наданих покупцям, та інших вирахувань із доходу.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Метою аудиту доходів є встановлення достовірності інформації первинних документів щодо визначення доходів, своєчасності, правильності відображення операцій з обліку доходів в облікових регістрах, фінансовій звітності, дотримання умов визнання доходів відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід» та обліковій політиці суб'єкта господарювання.

2. Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро Прогрес імені академіка О.Г.Івченка (далі ДП «Івченко-Прогрес») зареєстрована 10.01.1995 р. Керівником організації є Кравченко Ігор Федорович. Розмір статутного капіталу складає 100 280 000,00 грн. На момент останнього

оновлення даних 08.12.2022р. стан організації - в стані припинення. Код ЄДРПОУ 14312921. Організаційно-правова форма – державне підприємство.

3. Підприємство на підставі договору постачання реалізує підприємству-резиденту готову продукцію на суму 240000 грн (у тому числі ПДВ). Собівартість реалізованої продукції склала 210000 грн. Реалізація здійснена на умовах як подальшої оплати, так і передоплати. За кредитом показано збільшення (одержання) доходу, а за дебетом списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

4. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році склав 10730122 тис. грн, що на 25% або 2146198 тис. грн більше ніж у 2020 році та на 35,34% або 2 801746 тис. грн більше ніж у 2019 році, що позитивно впливає на фінансове становище підприємства, збільшує його частку ринку.

Станом на 2019 рік залишкова вартість основних засобів складала 4114260 тис. грн. У 2020 році приріст показника становив 10,14 %. Впродовж 2021 року первісна вартість основних засобів збільшилась на 688861 тис. грн, або 15,20 % в порівнянні з роком раніше. На кінець 2021 року сума залишкової вартості основних засобів склала 5220418 тис. грн. Це свідчить про підвищення виробничого та збутового потенціалу підприємства.

5. У процесі аудиту доходів були перевірені питання: перевірки даних, зазначених у первинних документах, з даними синтетичного обліку доходів, отриманих від реалізації продукції; зіставлення даних первинних документів з даними по договору на реалізацію продукції покупцям та замовникам за різних умов відвантаження; перевірка первинних документів, які свідчать про дохід від реалізації продукції та передання права власності покупцям та замовникам відповідно до умов Інкотермс 2010; перевірка формування даних обліку доходів від реалізації продукції з даними в первинних документах, враховуючи курс НБУ на дату відвантаження; звірка даних синтетичного обліку доходів отриманих від реалізації продукції іноземним та вітчизняним покупцям з даними фінансової звітності; перевірка відповідності податкового

зобов'язання з податку на додану вартість при відображенні в обліку доходів від реалізації продукції; перевірка оподаткування доходів від реалізації продукції на підприємстві при роботі з вітчизняними контрагентами та з контрагентами за митною територією України; перевірка аналітичної картки обліку доходів від реалізації продукції відповідно до умов Інкотермс 2010; перевірка групування облікової інформації, щодо умов визнання доходів від реалізації продукції згідно Інкотермс.

6. Для ведення обліку та оподаткування доходів від реалізації готової продукції не передбачено окремих документів, які полегшували складання управлінської, фінансової та податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення оподаткування та обліку доходів від реалізації готової продукції у зв'язку з воєнним станом використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації готової продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації готової продукції, оподаткування доходів від реалізації готової продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації готової продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації готової продукції на підприємствах, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудитору охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації готової продукції на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 25.10.2022).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 10.09.2022).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень : Закон України від 30 листопада 2021 р. № 1914-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text> (дата звернення 10.09.2022).
4. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14.07.2020 р. № 768. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text> (дата звернення 10.09.2022).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 10.09.2022).
6. МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80 (дата звернення 20.10.2022).
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід». URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення 20.10.2022).
8. МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами». URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення 22.10.2022).
9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду іншого надання впевненості та супутніх послуг. Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України. Київ. 2018. Ч.1. 1142 с.

10. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення 08.04.2022).

11. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств : Наказ від 10.02.2022 р. № 58. URL: <https://docs.dtkk.ua/doc/z0265-22> (дата звернення 08.04.2022).

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73 (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 08.04.2022).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» : наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 25.10.2022).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Мінфіну від 31 грудня 1999 р. № 318. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-16> (дата звернення 25.10.2022).

15. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення: 10.10.2022).

16. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>(дата звернення: 10.10.2022).

17. Андренко О. А. Конспект лекцій з дисципліни «Організація і методика аудиту». Харк. нац. акад. міськ. госп. Харків : ХНАМГ, 2012. 35 с.

18. Андрющенко Н. С. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 1. URL:

<http://magazine.faaf.org.ua/formuvannya-informacii-pro-administrativni-vitrati-v-upravlinskomu-obliku.html> (дата звернення: 20.10.2022).

19. Артюшок К. А. Облік та аудит адміністративних витрат господарюючого суб'єкта (на прикладі лісгосподарських підприємств Рівненської області) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2005. 20 с.

20. Артюшок К.А. Система обліку адміністративних витрат лісгосподарських підприємств за центрами відповідальності. *Вісник Українського державного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. Вип. 2 (26). Рівне, 2004. С. 3-9.

21. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства. Київ : Либідь, 1998. 312 с.

22. Бойчук Т. М. Еволюція формування в бухгалтерському обліку поняття «адміністративні витрати». *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2012. № 721. С. 53-58.

23. Бондар Ю. Робочі документи аудитора. Лід Скедьюли та програми. Аудиторська вибірка : посібник. Київ : ДП «Інформ-аналіт. агентство». 2017. 396 с.

24. Бутинець Т. А., Чижевська Л. В., Береза С. Л. Бухгалтерський облік : навч. посібн. для студ. Житомир : ЖІТІ, 2000. 672 с.

25. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник. 2-е вид. перероб. та доп. Житомир : ПП «Рута», 2002. 672с.

26. Бутинець Ф. Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності : навчальний посібник. Житомир : ПП «Рута», 2001. 416 с.

27. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. 5-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2007. 726 с.

28. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.

29. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир : ЖІТІ, 2013. 618 с.

30. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : підручник / за ред. проф. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2002. 592 с.
31. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.
32. Височан О. С. Концептуалізація розвитку бухгалтерського обліку у суб'єктів, що здійснюють туристичну діяльність : монографія. Львів : Видавництво Тараса Сороки, 2015. 312 с.
33. Волкова І. А. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 228 с.
34. Волкова І. А. Фінансовий облік – 2 : навч. посіб. Київ: Центр навчальної учбової літератури, 2009. 224 с.
35. Гарасим П. М., Хомин П. Я. Бухгалтерський облік за журнальною формою рахівництва : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2003. 296 с.
36. Гончарук Я. А., Рудницький В. С. Аудит. 3-тє вид. перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 443 с.
37. Гордієнко Н. І., Краснікова Н. Г. Вдосконалення обліку адміністративних витрат на комунальних некомерційних підприємствах охорони здоров'я. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 69-72.
38. Грещак М. Г., Колот В. М., Наливайко П. Економіка підприємства : підруч; за ред. С. Ф. Покропивного. 2-ге вид. Київ : КНЕУ, 2001. 528 с.
39. Гура Н. О. Облік у житлово-комунальному господарстві : теорія і практика : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 351 с.
40. Давидов Г. М. Аудит : підручник. Київ : Знання, 2004. 511 с.
41. Дерій В. А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. Вип. 2. С. 77-83.
42. Дишко І. Ю., Штулер Ю. Ю. Теоретичні аспекти сутності і класифікації адміністративних витрат. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 5. С. 222-227.

43. Дорош Н. І. Аудит : методологія і організація. Київ, 2001. 402 с.
44. Дорош Н. І. Методологічні та організаційні аспекти аудиту: дис. докт. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2004. 445 с.
45. Друри Колин. Управленческий и производственный учет : учебный комплекс для студентов вузов; пер. с англ. В.Н. Егорова. 6-е изд. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. 1423 с.
46. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Скорозінська А. В. Особливості відображення в обліку аграрних підприємств комерційних та управлінських витрат. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 2. Т 2. С. 29-32.
47. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
48. Загородній А. Г., Партин Г. О. Бухгалтерський облік : основи теорії та практики: Підручник. Київ, 2009. 422 с.
49. Зигрій О. В., Приймак Ю. І. Нормативно-правове регулювання обліку витрат виробництва відповідно до національних та міжнародних. URL: стандартів.<http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/25082> (дата звернення 25.10.2022).
50. Іванюта П. В. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів : навч. посіб. Київ : Центр навч. літератури, 2011. 362 с.
51. Козлова М. О. Фактори впливу на побудову національних систем бухгалтерського обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. Вип. 1(16). С. 107-123.
52. Корнієнко О. С. Облік адміністративних витрат та їх списання в автотранспортних підприємствах. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2008. Вип. 3. С. 72-77.
53. Костякова А. А. Облік і контроль адміністративних витрат. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2010. № 8. С. 140-147.

54. Кручиніна Т. Переваги й недоліки електронного документообігу. *Секретарь-референт*. 2014. № 10(141). С. 26-31.
55. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : підручник. Київ : Каравела, 2012. 544 с.
56. Кучеренко Т. Є., Матрос О. М., Підлубна О. Д. Накладні і непрямі витрати підприємства як інструмент управлінського обліку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 949-954.
57. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні : основи та практика : навч. пос. 3-тє видання. Київ : Центр навчальної учбової літератури, 2008. 608 с.
58. Лепетан І. М., Прохорова В. В. *Учет и аудит. Экономические науки*. № 7. С. 15-18.
59. Люсін В. С., Меліхова Т. О. Оподаткування, облік та внутрішній аудит доходів від реалізації готової продукції. URL: <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12623/12803> (дата звернення 25.11.2022).
60. Люсін В. С., Меліхова Т. О. Удосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції для підвищення ефективності податкового планування на підприємстві. URL: *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 23-24. URL: www.nauka.com.ua (дата звернення 25.11.2022).
61. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібник. Запоріжжя, 2018. 602 с.
62. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2015. 190 с.
63. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування обліку і аудиту. Запоріжжя : ЗНУ, 2020, 400 с.
64. Макаренко А. П., Панченко О. М., Бескоста Г. М. Фінансовий облік 1: навчальний посібник. Запоріжжя, ЗДІА, 2017. 400 с.

65. Макаренко А. П., Панченко О. М., Таратута Л. В., Меліхова Т. О., Птіцина Л. А. Теорія і методика документування в обліку і аудиті для студентів ЗДІА денної та заочної форми навчання. Запоріжжя : ЗДІА, 2011. Частина 1. 196 с.

66. Макаренко А. П., Панченко О. М., Таратута Л. В., Меліхова Т. О., Птіцина Л. А. Теорія і практика документування в обліку і аудиті для студентів ЗДІА денної та заочної форми навчання. Запоріжжя : ЗДІА, Частина 2. 2011. 128 с.

67. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Фінансовий облік II : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2014. 288 с.

68. Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Петрова О. С. Удосконалення методичних підходів аудиту доходів від реалізації продукції для ефективного управління підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 54–61. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.4.54.

69. Методологічні основи обліку адміністративних витрат. URL: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2013/Economics/7_127256.doc.htm (дата звернення 25.10.2022).

70. Оголенко Е. В. Ковтуненко Ю. В. Нормативне регулювання обліку витрат підприємства. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/7691/1/tezy-41-43> (дата звернення 25.10.2022).

71. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Осетрова Г. Ю. Облік та аудит адміністративних витрат. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 38-44.

72. Прокопович Л. Б., Шинкаренко А. В., Шевчук Н. О. Облік адміністративних витрат в умовах децентралізованої системи управління підприємством. *Наукові праці. Економіка*. 2017. № 290. Т. 302. С. 80-86.

73. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 626 с.

74. Рядська В. В., Петраков Я. В. Аудит : навч. посібник для вузів. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 413 с.

75. Савченко В. Я. Аудит : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2002. 322 с.

76. Сажинець С. Й., Кміть В. М. Методика нормування і планування накладних витрат підприємства за базовими показниками. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2001. № 436. С. 275-280.

77. Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами національних стандартів України : навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 614 с.

78. Семанюк В. Осучаснення теоретичного базису науки про облік. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2015. Вип. 4. С. 15-23.

79. Соколовська Н. Поштові витрати підприємства : бухгалтерський облік та оподаткування. *Все про бухгалтерський облік*. 2011. № 31. С. 33.

80. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посібн. 3-тєвид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2002. 578 с.

81. Сопко В., Завгородній П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : КНЕУ, 2004. 412 с.

82. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 631 с.

83. Сук П. Облік витрат, що підлягають розподілу. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2005. № 12. С.8-14.

84. Ткаченко А.М. Організація внутрішнього аудиту на промислових підприємствах : монографія. Запоріжжя, 2002. 504 с.

85. Ткаченко Н. М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку. Київ : А.С.К., 2001. 348 с.

86. Тарасюк Г. М., Шваб Л. У. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Каравела, 2003. 427 с.

87. Усач Б. Ф. Аудит : навч. посіб. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2014. 231 с.

88. Фаріон В. Я. Формування та облік адміністративних витрат підприємств. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2011. Вип. 8(29). Ч. 4. С. 336-342.

89. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2002. 656 с.

90. Чебан Ю. Особливості обліку і контролю адміністративних витрат: теоретичні аспекти і напрями удосконалення. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 36. Ч. II. Т. 2. С. 71-76.

91. Чебанова Н., Василенко Ю. Бухгалтерський фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Знання, 2002. 672 с.

92. Чепець О.Г. Управління адміністративними витратами підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5411>(дата звернення: 20.11.2022).

93. Чепіль Б. А. Розмежування адміністративних та управлінських витрат підприємства. *Проблеми економіки та управління*. 2012. № 725. С. 390-397.

94. Череп А. В. Проблеми обліку і аналізу адміністративних витрат. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2005. № 9(52). С. 68-73.

95. Чиринська О. С., Власюк Т. М. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2006. 232 с.

96. Шендригоренко М. Т. Адміністративні витрати в системі ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2011. Вип. 18. С. 447-452.

97. Шишига М. П., Меліхова Т. О. Методологічні засади обліку та аудиту адміністративних витрат для поліпшення управлінського контролю. *«Біоекономіка як ключовий фактор розвитку виробництва та екологізації промислового регіону»* : Міжнародна наук.-прак. конференція інженерного навчально-наукового інституту ЗНУ, 26-27.11.2020. Запоріжжя.

98. Шишига М. П., Меліхова Т. О. Удосконалення обліку і аудиту адміністративних витрат підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 28–34. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.11.28.

99. Ярошенко В. П. Про склад і класифікацію виробничих витрат. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2010. № 11. С.20-24.